

6-05

55.64/1364

УСЕ НА ВЫБАРЫ!

РАБОТНІЦА
і СЯЛЯНКА
№2 ЛЮТЫ 1955 г.

Зоры залацістыя*

Словы і мелодыя Г. Галавасцікава

Апрацоўка Я. Яраслаўска

largo

1. Любы зоры зала-ціс-ты-я, лю-бы нам лугі квя-ціс-ты-я, Эх, старонка наша род-на-я, Ты магутна-я, сва-бод-на-я! 2. Сонцам колас налі-ва-е-ца, Морам жыта калы-ха-е-ца, Дружна жнецца, дружна ко-сі-ца, Над па-ля-мі пес-ня

ff espressivo

Лю-бы зо-ры, Лю-бы зо-ры, лю-бы нам лу-гі квя-ціс-ты-я, Эх, ста-рон-ка на-ша род-на-я, Ты магутна-я сва-бод-на-я!

rit

Ты магутна-я сва-бод-на-я!

2. molto rallentando

Ты магутна-я сва-бод-на-я!

1. Любы зоры залацістыя,
Любы нам лугі квяцістыя.
Эх, старонка наша родная,
Ты магутная, свабодная!

2. Сонцам колас наліваецца,
Морам жыта калыхаецца,
Дружна жнецца, дружна
Над палямі песня носіцца!

3. Няма краю прыгажэйшага,
Ураджаю багацейшага,
Шумнай рэчкай
многоводнаю,
Слаўнай працаю народнаю!

4. Любы зоры залацістыя,
Любы нам лугі квяцістыя.
Эх, старонка наша родная,
Ты магутная, свабодная!

*Адна з песень, якая будзе выконвацца на дэкадзе беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве Беларускім дзяржаўным хорам пад кіраўніцтвам народнага артыста БССР Р. Р. Шырмы.

55.64.1364

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
ВЫДАННЕ ЦК КП БЕЛАРУСІ

ГОД ВЫДАННЯ
ТРЫЦЦАЦЬ ПЕРШЫ

№ 2
ЛЮТЫ 1955

У мінулым годзе Галіна Шаўковіч паехала ў Дыеўскі соўгас Кустанайскай вобласці. Там яна авалодала спецыяльнасцю трактарысткі. Галіна працягвае завочна вучыцца ва ўніверсітэце імя В. І. Леніна. Прыехаўшы ў адпачынак, яна здала экзамены. На здымку: Г. Шаўковіч (справа) гутарыць з аспіранткай Г. Дзержановіч.

Фото В. Лупейкі (Фотахроніка БелТА).

1
БЕЛТА
1955

За нашу цудоўную будучыню

НАША краіна рыхтуецца да вялікага ўсенароднага свята — выбараў у мясцовыя і Вярхоўныя Саветы рэспублік. Дзень выбараў з'явіцца днём трыумфу савецкай дэмакратыі. Грамадзяне краіны соцыялізма аддадуць свае галасы за лепшых сыноў і дочак айчыны, за тых, хто беззапаветна служыць народу, не шкадуе ні сіл, ні энергіі для росту і ўмацавання магутнасці сваёй дзяржавы.

Галасуючы за блок камуністаў і беспартыйных, кожны савецкі выбаршчык будзе галасаваць за новы перамогі сваёй Радзімы, за ўздым нашай прамысловасці і сельскай гаспадаркі, за новы росквіт культуры, за шчасце і добрабыт мільёнаў працоўных.

Аглядаючы пройдзены за апошнія некалькі год шлях, мы адчуваем, як сэрцы нашы напаўняюцца гонарам за савецкую краіну, за Камуністычную партыю, пад кіраўніцтвам якой ажыццёўлены вялікія планы.

У якім-бы з куткоў нашай рэспублікі мы ні апынуліся, ці то будзе горад ці калгас, МТС ці соўгас, невялікі пасёлак ці велізарны населены пункт — скрозь і ўсюды мы назіраем велізарныя перамены. Усюды ідзе будаўніцтва. Узнікаюць новыя жылыя дамы, фабрыкі, заводы, культурныя ўстановы. Клопаты аб працвітання народа сталі законам нашага жыцця.

Рост эканомікі ўсёй краіны і кожнай паасобнай соцыялістычнай рэспублікі — відавочны, бясспрэчны факт. Такім-жа бясспрэчным фактам з'яўляецца рост савецкага чалавека. Сапраўдны савецкі дэмакратызм узняў мільёныя народныя масы, умацаваў іх упэўненасць у сваіх сілах, навучыў кіраванню дзяржавай. Жанчыны за гады савецкай улады з бяспраўных, цёмных і забітых пры капіталізме ўзняліся да становішча грамадскіх і дзяржаўных дзеячоў.

Велізарная колькасць жанчын занята зараз у перадрыварнай кампаніі. Дзесяткі тысяч жанчын Савецкай Беларусі прымаюць актыўны ўдзел у рабоце ўчастковых і акруговых камісій, на агітпунктах, працуюць агітатарамі і даверанымі асобамі.

Лепшых сваіх дочак беларускі народ вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты сельскіх, раённых, гарадскіх, абласных і Вярхоўнага Саветаў рэспублік. Усё гэта — перадавыя работніцы прадпрыемстваў, працаўніцы калгасных палёў, дзеячы навукі і мастацтва.

Лідзію Андрэеўну Негра, як лепшую даярку, калектыў соўгаса «Чырвоная зорка» Клецкага раёна вылучыў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. Гэтая простая і скромная працаўніца заваявала сабе павагу і пашану. Яе працоўны подзвіг служыць прыкладам для многіх даярак рэспублікі. Ад кожнай з 10 замацаваных за ёю кароў яна надаіла за год па 6607 кілограмаў малака. Паспех даўся нялёгка. Аднак Лідзія Андрэеўна лічыць, што гэта толькі пачатак справы. Пабываючы на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы, яна прыйшла да вываду, што можна яшчэ вышэй падняць удоі.

Кандыдатам у дэпутаты вылучана Ірына Фёдараўна Шкацёнак — старшыня калгаса імя Чапаева Лепельскага раёна. Праца кіраўніка шматгаліннай гаспадаркі складаная і рознастайная. Каб весці справу з поспехам, патрэбны і вопыт, і веды, і аўтарытэт. Ірына Фёдараўна стараецца набыць усе гэтыя якасці. Калгас ужо зараз моцна становіцца на ногі, мае мільёныя прыбыткі. З ростам калгаснай гаспа-

даркі расце і добрабыт калгаснікаў, умацоўваецца працоўная дысцыпліна.

Шмат год на сцэне драматычнага тэатра імя Янкі Купалы выступае народная артыстка БССР Ірына Фларыянаўна Ждановіч. Тысячы глядачоў з захапленнем любуюцца яе іграй. Усе свае сілы яна аддае служэнню мастацтву. Народ высока цэніць і паважае Ірыну Фларыянаўну і ў знак глыбокай удзячнасці вылучыў яе кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

Мы з радасцю адзначаем, што сярод кандыдатаў у дэпутаты мясцовых і Вярхоўнага Саветаў рэспублік — больш жанчын, чым у папярэднія выбары. Кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР з'яўляюцца камбайнер Мінскай МТС Наталля Ігнацьеўна Берасцевіч, прадзільшчыца Мінскага тонкасукоўнага камбіната Людміла Вікенцьеўна Рабінок, сакратар Брэсцкага абласнога камітэта партыі Вольга Сяргееўна Громава, звеннявая-канальвод з Васілевіцкага раёна Кацярына Раманаўна Сопат, буракавод са Шчучынскага раёна Юзэфа Францаўна Комар і многія іншыя выдатныя жанчыны рэспублікі.

Гэта з іх удзелаў айчынная прамысловасць выканала план вытворчасці валавой прадукцыі на 103 працэнты. Значная доля жаночай працы ўкладзена і ў будаўніцтва 600 буйных прамысловых прадпрыемстваў і ў будаўніцтва 32 мільёнаў квадратных метраў жылой плошчы ў гарадах і 470 тысяч новых дамоў у вёсках, якія ўвайшлі ў строй у мінулым годзе. Жанчыны нашай краіны адыгрываюць велізарную ролю і на культурным фронце.

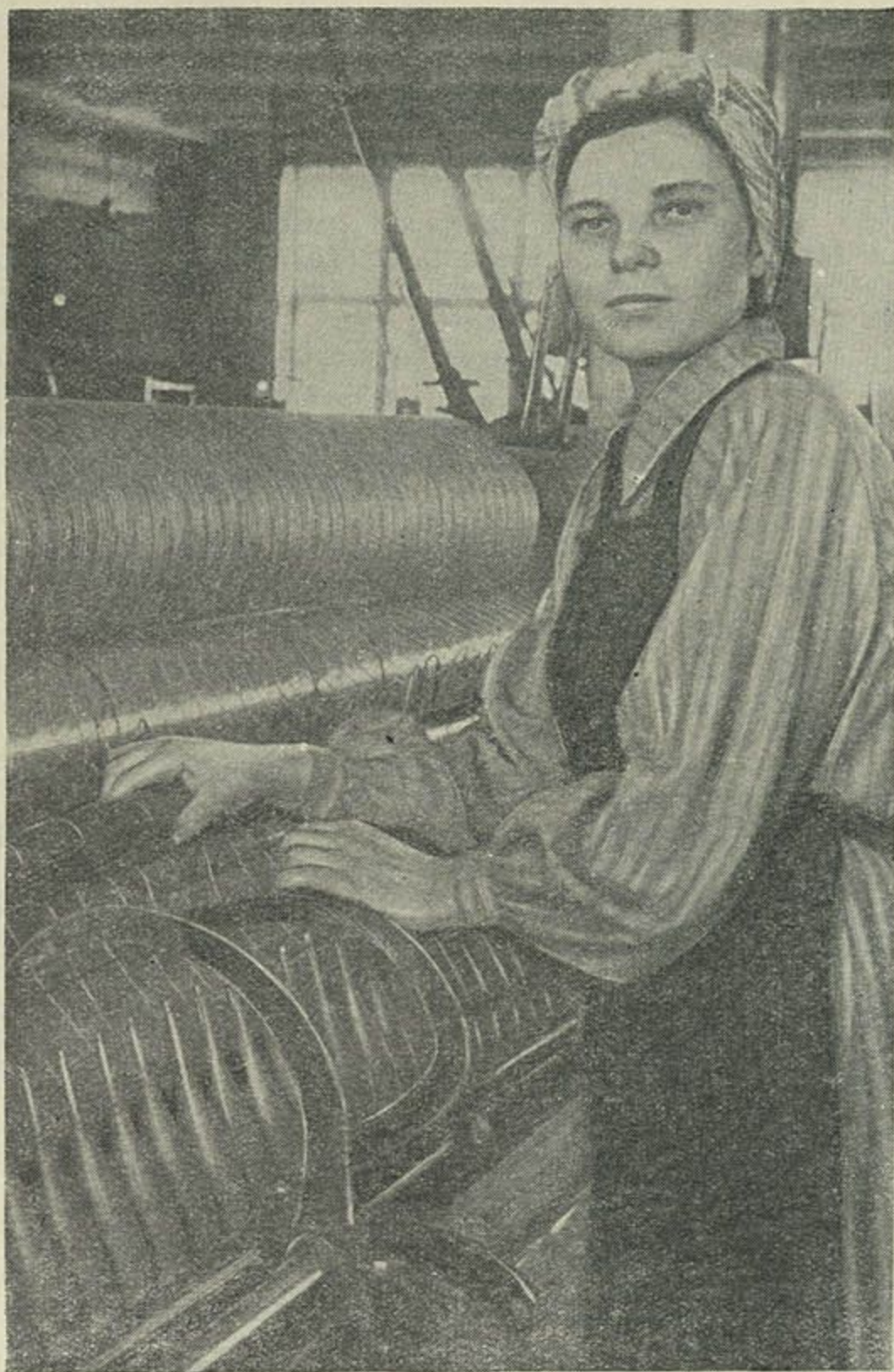
Радасна ўсведамляць, што ўсе намаганні, уся праца савецкіх людзей дэманструюць мірныя імкненні нашай соцыялістычнай дзяржавы — надзейнага аплоту міру ва ўсім свеце. Усё прагрэсіўнае чалавецтва радуецца нашым поспехам і гораха падтрымлівае нас у барацьбе супроць спроб імперыялістаў развязаць новую вайну.

Простыя людзі свету пільна сочаць за прошукімі ворагаў міру і не дадуць застаць сябе знянацку. Аб гэтым сведчыць няспынная барацьба з мір. Дзейнасць Сусветнага Савета Міру заўсёды знаходзіць актыўную падтрымку. Вось і цяпер, ледзь закончылася расшыранае пасяджэнне Бюро Сусветнага Савета Міру, як працоўныя Італіі, Францыі, Аўстрыі і іншых краін разгарнулі шырокую кампанію па збору подпісаў пад зваротам аб знішчэнні запасаў атамнай зброі і спыненні яе вытворчасці. За некалькі дзён сабраны мільёны подпісаў працоўных, якія асуджаюць злачынную атамную стратэгію. Ставячы свае подпісы пад заклікам Сусветнага Савета Міру, яны гавораць: «Не быць вайне».

Натхняючым прыкладам для працоўных усяго свету з'яўляецца міралюбівая палітыка нашай дзяржавы. На прыкладзе росту яе магутнасці і ўмацавання добрабыту савецкага народа працоўныя капіталістычных краін знаходзяць у сабе сілы змагацца супроць агрэсіўных намераў імперыялістаў.

Да новых працоўных подзвігаў партыя заклікае савецкіх людзей. І гэты заклік знаходзіць актыўную падтрымку народа. У падрыхтоўцы да выбараў расце яго працоўная і палітычная актыўнасць.

Усе на выбары! Дарагія таварышы выбаршчыкі, усе, як адзін, аддадзім свае галасы за блок камуністаў і беспартыйных, за новы магутны росквіт нашай Радзімы, за мір і бяспеку на зямлі, за шчасце савецкіх людзей, за нашу цудоўную будучыню.

Людміла Вікенцьеўна Рабінок.

Шлях Людмілы

СХОД быў шматлюдным.

Людміла сядзела ў прэзідыуме і ад усёй душы апладыравала прапанове вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР Нікіту Сергеевіча Хрушчова — першага сакратара Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Савецкага Саюза. Калі слова папрасіла кантрольны майстар Мар'я Ярохіна і разам з імем Нікіты Сергеевіча назвала яе, Людміліна імя, яна ад нечаканасці ўздрыганулася. Твар пакрыўся густым румянцам, а сэрца застукала так, быццам яму цесна стала ў грудзях.

Таварышы, якія сядзелі побач, параілі ёй не хвалявацца. Але як авалодаць сабой?

Людміла слухала ўсё, што гаварылі аб ёй, як праз сон. Слухала і думала. Думала не аб сабе, не аб сваіх нейкіх заслугах (яна ўпэўнена — іх няма). Яна думала аб іншым. І калі-б можна было сфармуляваць яе думкі, то гэта было-б апавяданне аб месцы простага чалавека ў нашай краіне.

Шмат добрага давялося даведацца нам ад камбінатаўцаў аб іх народнай выбарніцы. Але найбольш запомнілася некалькі незнарок кінутых слоў. У абедзенны перапынак каля акна ткацкага цэха ажыўлена гутарыла некалькі работніц. Адна з ткачых, ады-

ходзячы ад сябровак да свайго станка, па дарозе закончыла, відаць, недаказаную думку: «Што ні кажы, а Люда — варты чалавек!»

...Пра Людмілу Рабінок не толькі цяжка, але немагчыма гаварыць, не закранаючы жыцця Мінскага тонкасуконнага камбіната, які яе выхаваў. Люда прыйшла сюды ў першыя пасляваенныя месяцы яшчэ зусім дзяўчынкай, адразу пасля сельскай сямігодкі. Камбінат жыў тады толькі ў чарцяжах і рысунках архітэктараў. Пачалася падрыхтоўка кадраў.

Людміла была сярод вучняў першага склікання фабзавуча. Вучыцца было нялёгка. Усе працэсы трэба было вывучаць на машынах, з якімі знаёміліся толькі па фатаграфіях і якія ўяўлялі ў думках. Вучобу трэба было сумяшчаць з расчысткай плошчы ад грудзў шчэбеню — выніку ваенных зруйнаванняў. Ужо ў фабзавучы, як расказваюць яе равесніцы, Люда была прыкладнай вучаніцай. Падсабляла будаўнікам, дапамагала мантажнікам устанаўляць машыны і з нецярплівасцю чакала дня, калі камбінат уступіць у строй.

Сем год працуе Рабінок у прадзільным цэху. Пабочнаму чалавеку можа здацца, што нічога асаблівага ў яе росце не адбылося, што яна як была, так і засталася простаай работніцай. Але так здаецца толькі знешне, толькі здалёк. Праўда, Людміла была і засталася прадзільшчыцай. Ды хіба можна параўнаць яе першыя, не зусім упэўненыя крокі з тым, як ведае яна сваю справу цяпер. А ведае яе так, як маці характар і звычкі ўласных дзяцей.

Усе гэтыя гады былі гадамі набыцця вопыту, навываў, выхавання волі і характару. Людміла была ініцыятарам многіх добрых пачынанняў. Вось адно з іх. На прадзільнай машыне 360 шнуроў. Прадзільшчыца павінна сачыць, каб шнуры былі нацягнуты, як струны на музычным інструменце. Аслаблены шнур трэба хутка прывесці ў парадак. І Люда прапанавала свой метада хуткага завязвання і правільнай змены шнуроў. Прывіўшыся на камбінаце, гэты метада сэканоміў вялікую колькасць рабочага часу і палепшыў якасць прадукцыі.

Не раз выходзіла Людміла пераможцай у сацыялістычным спаборніцтве па прафесіях. Не раз яе імя заносілася на Дошку гонару. Але вытворчыя поспехі не ўскружылі галаву. Загадчыца вытворчасці Антаніна Нікалаеўна Чанцова і іншыя таварышы па рабоце хваляць Людмілу іменна за скромнасць і працавітасць, за імкненне набыць усё большыя веды і перадаць іх сяброўкам.

Разам з лепшымі работніцамі камбіната Людміла пабывала на многіх тэкстыльных прадпрыемствах краіны: на Купавінскай фабрыцы, на фабрыках «Вызваленая праца», імя Пётра Алексеева, на Гродзенскім тонкасуконным камбінаце. І ўсё добрае, што было ў іх запазычана, шчодро перадавала прадзільшчыцам свайго камбіната.

Добры дзесятак імён можа яна назваць, каго сама за гэтыя гады навучыла, хто заняў месца побач з ёю ля прадзільных машын. Гэта работніцы Ваяводкіна, Азаркевіч, Тамковіч, Сяргеева і многія іншыя.

Цяпер Людміла працуе ў рахунак ліпеня 1955 года. Але яна добра разумее, што выканаць або нават перавыканаць план — гэта палова справы. Яшчэ важней выпусціць дабротную прадукцыю, каб не сорама было перад спажывцом. Настойлівасць і ўпартасць Людмілы сказаліся і тут. Яна выпускае пражу толькі першага гатунку, толькі выдатнай якасці.

— Што-ж вы думаеце расказаць сваім выбаршчыкам? — спыталі мы ў Рабінок за некалькі дзён да сустрэчы з імі.

Людміла Вікенцьеўна злёгка ўсміхнулася.

— Я шмат думаю аб гэтым, — адказала яна. — Прамоўца з мяне нікуды няварты. Раскажу, як змагу, пра наш камбінат. Гадавы план мы выканалі

значна раней тэрміну і паспяхова змагаемся за да-
тэрміновае выкананне пяцігодкі. Наш цэх апошнія
тры месяцы падрад трымае пераходны Чырвоны
сцяг. Раскажу пра нашых работніц, пра іх жыццё і
імкненні, пра новыя дамы для рабочых, пра тое,
што ў нас вучыцца кожны другі чалавек.

Падумаўшы, Людміла Вікенцьеўна спытала:

— А як вы лічыце, ці варта расказваць пра аса-
бістае жыццё, пра жыццё нашай сям'і? Калі так,
то я магу сказаць, што ў бацькоў маіх, простых кал-
гаснікаў з Чэрвеньскага раёна, старэйшы сын на-
стаўнічае і завочна канчае педагогічны інстытут,
што малодшы брат вучыцца на апошнім курсе леса-
тэхнічнага інстытута, што муж мой, памочнік майст-
ра прадзільнага цэха нашага камбіната, таксама ву-

чыцца ў восьмым класе вячэрняй школы, што і я
пастараюся ад іх не адстаць. Буду працаваць і ву-
чыцца. Хоць дачку маю такую, якой ужо хутка ў
школу пара, але і самой вучыцца ніколі не позна.
І яшчэ хочацца запэўніць сваіх выбаршчыкаў, што
ўсімі сіламі пастараюся сумленна выканаць іх на-
каз, верай і праўдай служыць свайму народу.

Расказ Людмілы Вікенцьеўны будзе хвалюючым
расказам аб жыцці простае работніцы, павагу і па-
шану якой прынеслі не багачце, не бяздзейнасць
(галоўныя вартасці буржуазных парламентарыяў), а
натхнёная праца, якая ўзвылічыла не толькі яе, але
мільёны савецкіх людзей, будзе расказам аб вялікай,
светлай дарозе савецкіх жанчын.

М. УЛАДЗІМІРАВА

Слава працаўніцы

РАЗАМ з Вікторыяй у
пакой уварваліся клу-
бы марознага паветра
і адразу яна пачула пяшчот-
ны голас дачкі:

— Мама, мая мама прый-
шла!

Белагаловая дзяўчынка
падбегла да Вікторыі. Вялі-
кія блакітныя вочкі ззялі ра-
дасцю. Заўсёды яна ўмела
развець матчыны клопаты,
але сёння маці машынальна
гладзіла дачку па галоўцы.

Малая не заўважыла
гэтага хвалявання і праз хві-
ліну зноў весела гуляла.

... Вікторыя раздзелася.
Паліто і хустку акуратна па-
весіла на цвік і села ля па-
лаючай печы.

— Пагрэйся, пагрэйся,
дачка! — гаварыла ёй маці,
Алена Іосіфаўна.

Ужо хто-хто, а яна бачы-
ла, што нейкія новыя клопа-
ты засмуцілі дачку.

З-за печы чулася размова
дзяцей:

— Няхай Мішка пася-
дзіць дома, — даносіўся го-
лас дачкі, — а я пайду ў Ма-
ладзечна, набяру яму на ка-
шулю.

Мішку, як відаць, зусім
не хацелася сядзець «дома»,
і ён шапялява выказваў пра-
тэст:

— Няхай Ірачка пася-
дзіць дома, а я пайду ў Маладзеч-
на па справах.

І Мішка ў белай хусцінцы на
галаве важна прачынільгаў з кута
ў кут, затым вярнуўся «дамоў».
Няхітрая гульня працягвалася.

А Вікторыя ўсё сядзела, у за-
думенні паглядаючы на тлеючае
вугалле.

— Мама, — нарэшце ціха
звярнулася яна да маці, якая
рыхтавала вячэру. — Мама, кал-
гаснікі вылучылі мяне кандыда-
там. Ці спраўлюся?

Вікторыя Вікенцьеўна Высоцкая

Алена Іосіфаўна прывычаіла-
ся бачыць дачку спакойнай, уроў-
наважанай і таму здзіўлена запы-
тала:

— Кандыдатам?

— Так, у Вярхоўны Совет
рэспублікі, — адказала Вікторыя,
глянуўшы на маці.

— А ты-ж ім казалася, што ў ця-
бе граматы мала? — спытала
маці.

— Казала, а ўсе гавораць —
справішся.

Алена Іосіфаўна памаўча-
ла крыху і рашуча заявіла:

— І я кажу — справішся!
Калі па-ранейшаму работу
будзеш любіць і да людзей
прыслухоўвацца. А ты ў мяне
такая!

Такая... У гэтае азначэнне
Алена Іосіфаўна ўкладвала
многае. Яна ўспомніла, як
памёр муж, пакінуўшы яе з
сямю малымі. Старэйшай,
Вікторыі, было чатырна-
ццаць, а самаму маленькаму і
года не споўнілася.

Вікторыя выконвала ўсю
цяжкую работу: арала, касі-
ла, ездзіла на млын, чысціла
хлеў, рыхтавала на зіму дро-
вы. У вольны час дзяцей
няньчыла. За працай часу
не мела з дзяўчатамі пагу-
ляць.

Падрасталі дзеці і таксама
пачыналі працаваць. Хто ва-
ды прынясе, хто карову на-
корміць. Прывучаліся цаніць
працу, паважаць людзей.

— А ў час акупацыі
колькі нацярпеліся гора! —
успамінае Алена Іосіфаў-
на. — Здавалася, не выжывем.

Выраслі дзеці. Вікторыі
ўжо дваццаць восем, Іосіф
служыць у Савецкай Арміі.
Сёстры працуюць у калгасе.
Казімір і Баляслаў вучацца
ў школе. У дні канікул так-
сама дапамагаюць сям'і і
калгасу.

Алена Іосіфаўна не перастае
працаваць. Паспявае і ў хаце
справіцца і выканаць пасільную
работу ў брыгадзе.

Яе Вікторыя таксама ўмее і лю-
біць працаваць!..

Нядаўна яе выклікалі ў Мала-
дзечна на семінар аграномаў,
прасілі расказаць аб рабоце звяна.

Паднялася яна з месца, высо-
кая, стройная, не спяшаючы па-
дышла да трыбуны. А калі па-
вярнулася тварам да прысутных,

доўга не магла пачаць гаварыць. Усё камечыла ў руках прыгатаваную для яе некім прамову. Потым, быццам успомніўшы аб ёй, хутка разгарнула лісткі вучнёўскага сшытка.

— Не магу, — нібы апраўдваючыся, сказала яна.

— Не трэба чытаць, самі раскажыце аб рабоце, — пачуліся падбэдзэрваючыя галасы.

Вікторыя паступова авалодала сабой і пачала расказ.

Яе звяно ў мінулым годзе абавязалася сабраць на плошчы ў 9,5 гектара па 4 ц валакна і па 5 ц насення лёну.

— Сваё абавязацельства мы значна перавыканалі, — гаварыла Вікторыя. — З аднаго гектара атрымалі па 9,4 ц насення і па 7 ц валакна.

Звяно падабралася з працавітых жанчын. За кожнай замацавалі амаль па гектару! Нормы вялікай. Лён любіць, каб каля яго папрацавалі. Але звяно Вікторыі працы не шкадавала.

Канюшынішча ўзаралі на зябліва, а вясной злёгка прабаранавалі ў два сляды, каб лепш захаваць вільгаць. Праз некалькі дзён пусцілі трактарныя культыватары. Сеялі ў пачатку мая, па 140 кг насення на гектар.

— Сеялі і баяліся, — гаварыла Вікторыя: — многія калгаснікі папярэджвалі, што ад такой гушчыні лён паляжа. А я была спакойна, бо ўсё ўзгадніла з аграномам. Толькі-б вырас лянок, а палегчы яму не дадзім...

Вікторыя справілася з нядаўнім хваляваннем. Яна расказвала аб тым, як зберагалі лён ад блыхі, як ратавалі ад пустазелля, як падкармлівалі маладыя парасткі.

— Тры разы палолі. Стараліся не таптаць пасевы — хадзілі босыя ўздоўж радкоў, пакінуўшы абутак на абочыне дарогі. Але прыйшла бяда: сям-там лён усё такі палёг. Толькі ўчора стаяў густою сцяной — адна любата. На кожным каліве па 25 і болей каробчак — цэлы букет. Пабегла я да агранома і ледзь не плачу.

Аграном параіў дадаткова падкарміць калійнымі солямі. І праўда, праз некалькі сухіх дзён лён падняўся.

Простыя словы Вікторыі ліліся ўжо зусім спакойна. Аграномы рабілі запісы ў бланках, задавалі шмат пытанняў: у які час звяно ўносіла ўгнаенні, калі пачало ўборку.

— Выбраць лён стараліся як мага раней, — адказвала Вікто-

рыя. — Выходзілі на світанні, канчалі позна ўвечары. Вязалі ў невялікія снапы. Ставілі не ў бабкі, а па два снапы. Так лён зручней паварочваць. Як толькі ён падсох і зашаласцеў галоўкамі, звезлі з поля пад павець. Сачылі, каб пры перавозцы не зблытаць. Развязаныя снапы акуратна перавязвалі. Абівалі ў дзень па 500—600 снапоў.

З ураджаю 14 цэнтнераў насення засыпалі ў насенны фонд, астатняе здалі дзяржаве. Звяно перавыканала планавае заданне амаль у 12 раз! У некалькі раз больш плана здалі і валакна.

— Адно толькі наша звяно прынесла калгасу 267.130 рублёў прыбытку. Лён — высокапрыбытковая культура. У нас было засеяна каля 90 гектараў лёну. Мы адразу сталі мільянерамі.

У словах Вікторыі гучэў гонар за свой калгас.

...Мы сустрэліся па дарозе з Маладзечна ў Беніцу. Падыходзячы да цэнтры калгаса, Вікторыя паказала на новыя будынкі:

— Гэта наш свінарнік, а побач кароўнік. У мінулым годзе пабудаваў.

Яна ганарылася ўсім, як добры, клапацілівы гаспадар.

Калгас цвёрда становіцца на ногі. Усё больш расце яго прыбытак, расце і працадзень. У мінулым годзе калгаснікі атрымалі на працадзень па 2,7 кг збожжа, па 3 руб. 50 кап. грашыма, бульбу, сена. Ільнаводкам выдана дадатковая аплата. Вікторыя Высоцкая атрымала каля дзевяці тысяч рублёў грашыма. Апрача таго, на працадні ёй выдана 626 кг збожжа, 464 кг бульбы, 928 кг сена.

Уся сям'я Высоцкіх выпрацавала ў мінулым годзе 829 працадзён. Атрымала шмат хлеба, грошай, бульбы і корму для сваёй жывёлы.

— Працаўнікі! — гавораць пра іх у калгасе. І заўсёды на долю Вікторыі прыпадае найбольш пахвал.

На працы яна ўсюды першая. За скромнасць і сумленнасць калгаснікі вылучылі яе кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

— Вікторыя прыгожа гаварыць не можа, — адзваюцца аб ёй калгаснікі, — затое ў рабоце — няма лепшай.

Н. СЯРГЕЕВА

Калгас «Чырвоны прамень»
Маладзечанскага раёна.

ДЗЕЦЯМ— МІР!

РАЗАМ з усімі савецкімі жанчынамі мы горача падтрымліваем і ўхваляем думку аб тым, каб у гэтым годзе быў склікан Сусветны кангрэс маці ў абарону сваіх дзяцей, супроць вайны, за раззбраенне і дружбу паміж народамі.

Мы хочам, каб дзеці нашы жылі і працавалі спакойна. Яны прызвычаліся свабодна весяліцца ў сваіх піонерскіх атрадах, вучыцца ў школах, а падпальшчыкі вайны зноў хочуць акнуць свае рукі ў гаручую нявінную кроў нашых дзяцей.

У часопісе «Работніца і сялянка» мы прачыталі зварот японскіх жанчын аб забароне атамнай і вадароднай бомб. Зварот глыбока ўзрушыў нас. Японскія рыбакі, якія пацярпелі ад радыёактыўнага пылу, нясуць і дагэтуль вялікія пакуты. Усё мярцвее пад яго дзеяннем! І гэтую зброю рыхтуюць агрэсары супроць Савецкага Саюза і краін народнай дэмакратыі.

Але вайне не бываць!

Свой голас пратэсту мы далучаем да голасу японскіх маці і патрабуем не дапусціць выкарыстання атамнай энергіі ў ваенных мэтах.

Мы, савецкія маці, гадуем дзяцей не для таго, каб атамныя бомбы адабралі ў іх жыццё і шчаслівае дзяцінства, а для таго, каб яны былі будаўнікамі радаснай будучыні.

Няхай голас прыхільнікаў міру пракоціцца гучным рэхам па ўсёй зямлі і пакліча ўсіх маці стаць непарушнай сцяной супроць агрэсараў. Слова маці горда гучыць для ўсяго чалавецтва. Гэта магутны заклік да барацьбы за прадухіленне новага кровапраліцця.

Дзеці—наша будучыня! Шырокі шлях, які вядзе іх да светлай мэты—кунізма, не павінен быць засмучаны жахамі новай вайны.

Дзецям трэба мір!

Многадзетныя маці:
Г. АВЕЦКАЯ,
К. МОСІНА.

гор. Рэчыца.

ТВОРЧЫЯ ПОСПЕХІ МАСТАКОЎ

ПРАЯЎЛЕННЕМ вялікіх клопатаў партыі і ўрада аб развіцці выяўленчага мастацтва Беларускай ССР з'яўляецца правядзенне дэкады беларускага мастацтва ў Маскве. Гэтае мерапрыемства ператварылася для жывапісцаў, скульптараў і графікаў у вялікае свята, у дэманстрацыю непарушнай братняй дружбы з мастакамі вялікага рускага народа. Масквічам будзе паказана ўсё лепшае, што створана беларускімі мастакамі за перыяд з 1940 па 1954 год.

За гэты перыяд у жыцці савецкага народа адбыліся вялікія падзеі, якія назаўсёды ўвайшлі ў яго гісторыю. У творчасці мастакоў рэспублікі яны атрымалі сваё вобразнае адлюстраванне.

У карцінах мастакоў В. Волкава «Мінск 3-га ліпеня 1944 года», В. Сухаверхава «За родную Беларусь», Е. Зайцава «Абарона Брэсцкай крэпасці ў 1941 годзе», В. Цвірко «Нескароныя», А. Шыбнева «Вядуць палонных немцаў», Е. Ціхановіча «Дапамога Масквы партызанам», Ю. Пучынскага «Партызаны ў раненай Рымы Шаршнёвай» увасоблены незабыўныя падзвігі савецкіх людзей у дні Вялікай Айчыннай вайны, іх барацьба за абарону Радзімы ад нашэсця ворагаў.

На тэмы мірнай стваральнай працы савецкага народа напісалі карціны мастакі Х. Ліўшыц «Абавязальства выканана», К. Касмачоў «На калгаснай пасецы», Г. Бржэзоўскі «Экспедыцыя на заводзе»; скульптурную кампазіцыю «Новыя гарызонты» выканаў А. Глебаў.

Да дэкаднай выстаўкі ў Маскве жывапісцы, скульптары і графікі падрыхтавалі рад карцін на гістарычныя тэмы, жанравыя, якія адлюстроўваюць выдатнае мінулае і надзённыя моманты жыцця савецкіх людзей; напісаны партрэты кіраўнікоў партыі і ўрада, знатных майстроў высокіх ураджаяў сельскай гаспадаркі, дзеячоў навукі, культуры і мастацтва.

Усе гэтыя лепшыя набыткі натхнёнай творчай працы беларускіх мастакоў знойдуць месца на дэкаднай выстаўцы ў Маскве.

Сярод творчасці мастакоў належнае месца будуць займаць работы жанчын-мастакоў. Пейзажы Галіны Азгур «Бярозкі», «Вечар. Каралішчавічы», «Чэрвень», «Старая елка», «Лагойскія ўзгоркі», «Свіслач вясною», «Разліў. Раўбічы» напісаны па матывах прыроды ўскраін Мінска і захапляюць падабенствам наттуры, выразнасцю і паэтычнасцю вобраза, свежасцю фарбаў, непасрэднасцю ўспрымання напеўнага настрою ранняга подыху вясны, летняга вечару, задуманнага стану лясной цішыні.

Вартыя ўвагі таленавітыя карціны В. Жоўтак «Кітайскія піонеры ў гасцях у мінскіх піонераў», «Зна прыйшла» і нацюрморт «Асеннія кветкі», у якіх яна паказала свой далейшы творчы рост і здольнасць занатоўваць цікавыя і жыццёвыя моманты сучаснага навакольнага жыцця.

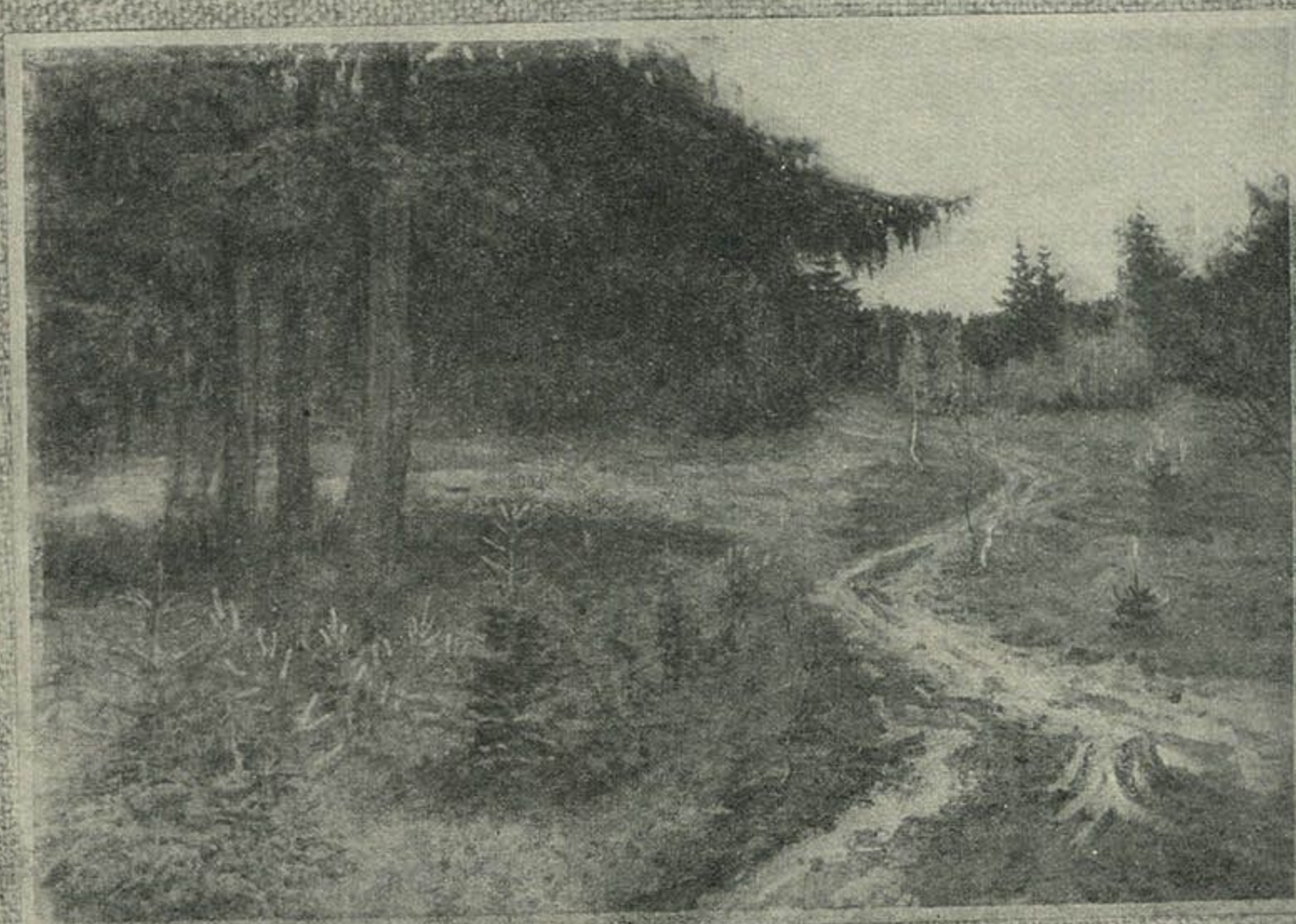
Майстэрскімі з'яўляюцца работы Р. Кудрэвіч «У родны калгас», «А. С. Пушкін», «Сяброўкі» і «У лесе», якімі яна будзе прадстаўлена на выстаўцы.

Колькасць работ мастакоў-жанчын папоўняць удалыя пейзажы Н. Паслаўскай «У садзе», нацюрморт «Рабіны», С. Лі «Восень», «Пахмурны дзень» і нацюрморт «Гладыёлы», нацюрморт «Кветкі і фрукты» Г. Ізергіной.

Цікавую карціну «На птушкаферме» напісала Я. Раздзялоўская, дзе паказана буйная птушыная ферма ў адным з саўгасаў Гродзенскай вобласці.

Значную цікавасць уяўляюць новыя скульптурныя работы «Танец», «Татавы чаравікі» і «Дзяўчынка з кнігаю» В. Козак. З такімі творчымі вынікамі прыйшлі мастакі-жанчыны да знамянальнай падзеі — дэкады беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве.

П. ГЕРАСІМОВІЧ

З ДУМАЙ АБ МАСКВЕ

З новымі песнямі, з новымі вершамі, апавядаваннямі і п'есамі едуць пісьменнікі нашай рэспублікі ў Маскву на Дэкаду беларускага мастацтва і літаратуры.

Кожны раз, калі пабываеш у Маскве, паходзіш па яе прасторных вуліцах, сустрэнешся з яе ветлівымі, гасціннымі людзьмі, — яшчэ з большай сілай адчуваеш веліч, характэрна і адкрытую, шчырую душу нашай роднай сталіцы.

Масква!

Я не ў гасцях, а дома
У маці роднае свай.
Я чую розных моваў гоман
На Краснай плошчы векавой.

Калонная зала Дома Саюзаў, Маскоўскі ўніверсітэт імя Ламаносава, аўтазавод імя Сталіна, Трохгорная мануфактура, калгасы Маскоўскай вобласці шырока адчыняць дзверы насустрач пасланцам беларускай савецкай літаратуры.

Сярод удзельнікаў Дэкады ёсць і нашы жанчыны-пісьменніцы: Канстанцыя Буйла, Алена Васілевіч, Ніна Тарас, якія выступаюць на літаратурных вечарах са сваімі лепшымі творами, напісанымі за апошнія гады. З хваляваннем чакаю Дэкады і я.

На кніжнай выстаўцы ў Маскоўскім доме літаратараў побач з выбранымі творамі беларускіх пісьменнікаў будуць выстаўлены кнігі, створаныя жанчынамі-пісьменніцамі Беларусі.

Усе мы з радасцю рыхтуем-ся да сустрэчы з самымі пчодрымі, добрымі, але і з самымі патрабавальнымі, разумнымі чытачамі.

Эдзі АГНЯЦВЕТ

На здымках справа: «Зіма прыйшла» — карціна Валянціны Жоўтак. 2. «Старая елка. Каралішчавічы» — карціна Галіны Азгур. На здымках злева: 1. «Пейзаж» — карціна Соф'і Лі. 2. «Татавы чаравікі» і 3. «Дзяўчынка з кнігай» — работы скульптара Веры Козак.

Фото І. Салавейчыка
і П. Нікіціна.

Тэатр імя Якуба Коласа

11 ЛЮТАГА ў Маскве — сталіцы нашай Радзімы — пачынаецца дэкада беларускага мастацтва і літаратуры.

Кожная дэкада ў Маскве з'яўляецца вялікай падзеяй, творчым аглядам мастацтва братніх народаў перад самымі патрабавальнымі суддзямі і сябрамі — гледачамі сталіцы нашай Радзімы.

На дэкадзе ў Маскве будуць шырока паказаны ўсе віды мастацтва рэспублікі. Побач з нашымі вядучымі тэатрамі, музычна-вакальнымі калектывамі ў ёй прымуць удзел майстры народнай творчасці, калектывы самадзейнасці — хор калгаса «Новае жыццё» Тураўскага раёна, танцавальны калектыв Гомельскага палаца культуры чыгуначнікаў, якія карыстаюцца заслужанай любоўю і папулярнасцю сярод нашых гледачоў.

Адказнае месца сярод удзельнікаў дэкады займае беларускі драматычны тэатр імя Якуба Коласа. Калектыв тэатра ўпершыню ўдзельнічае ў дэкадзе. Вось чаму з такім натхненнем і радасным хваляваннем коласаўцы рыхтаваліся да сваіх выступленняў у Маскве. Як вядома, асноўная група актараў тэатра імя Якуба Коласа вучылася ў драматычнай студыі ў Маскве (з 1921 па 1926 г.). Педагогамі гэтай першай беларускай студыі былі майстры МХАТ'а — рэжысёры: В. Смышляеў, С. Гіцынтава, А. Гейрат, пад кіраўніцтвам якіх маладыя студыйцы авалодалі сцэнічным майстэрствам. Цяпер коласаўцы будуць выступаць як дастойныя вучні слаўных традыцый МХАТ'а, якія яны пранеслі на працягу 30 год, і не толькі пранеслі, але і ўзбагацілі сваёй творчасцю.

Партыя і Савецкі ўрад заўсёды паказвалі беларускаму мастацтву правільны шлях да высокай ідэйнага праўдзіванага рэалістычнага мастацтва, блізкага і роднага савецкаму народу. Іменна гэтым шляхам і ішоў калектыв тэатра. Гэты шлях прывёў яго да стварэння такіх высокайдэйных і хваляючых спектакляў, як «Разлом», «Першая конная», «Гібель эскадры», «Байцы», «Хлопец з нашага горада», «Фронт».

Вялікай падзеяй для тэатра была праца над п'есай Н. Пагодзіна «Чалавек з ружжом». У гэтым спектаклі ўпершыню на беларускай сцэне быў створаны акторм П. Маўчанавым вобраз вялікага правадыра рэвалюцыі В. І. Леніна.

П'есы савецкіх пісьменнікаў, якія ў праўдзівых жыццёвых вобразах адлюстроўваюць гераічную барацьбу нашага народа, яго мірную працу на карысць савецкага чалавека — тварца комунізма, прынеслі тэатру заслужаную любоў гледачоў. На п'есах сучасных аўтараў расквітнела сцэнічнае майстэрства тэатра.

Замацоўваючы сваю дружбу з перадавым у свеце рускім савецкім тэатрам і яго драматургіяй, тэатр імя Якуба Коласа разам з тым паспяхова працаваў з беларускімі драматургамі. У дружнай працы з пісьменнікамі нарадзіліся спектаклі «Вайна-вайне» і ў «У пушчах Палесся» Я. Коласа, «Ірынка» К. Чорнага, «Над Бярозай-ракой» П. Глебкі, «Проба агнём» К. Крапівы, «Пагібель воўка» Э. Самуйлёнка, «Касагоры» І. Гурскага і іншыя. Тэатр паспяхова ставіць п'есы заснавальніка сацыялістычнага рэалізма М. Горкага, творы рускіх класікаў: А. Остроўскага, Л. Талстога, Н. Гоголя, А. Чэхава, а таксама зарубежных: Шэкспіра і Мальера.

Спектаклі коласаўцаў вядомы гледачам нашых братніх рэспублік: Расійскай Федэрацыі, Украіны, Літвы, дзе тэатр імя Якуба Коласа паспяхова выступае ў час летніх гастролей.

Для паказу на дэкадзе ў Маскве тэатр падрыхтаваў свае лепшыя спектаклі, якія па сутнасці падагульняюць яго работу за пасляваенны перыяд. Сярод іх — «Ворагі» М. Горкага ў пастаноўцы рэжысёра МХАТ'а, заслужанага дзеяча мастацтваў РСФСР І. Раеўскага. Мастак — заслужаны дзеяч мастацтва лаўрэат Сталінскай прэміі В. Рындзін.

У дэкадным рэпертуары тэатра — і драма Янкі Купалы «Раскіданае гняздо». Гэты спектакль, незаслужана забыты нашымі тэатрамі, чацвёрты год з поспехам ідзе на сцэне тэатра імя Якуба Коласа. Поспех спектакля тлумачыцца тым, што ў ім праўдзіва адлюстраваны незабыўныя старонкі жыцця беларускага народа напярэдадні рэвалюцыі.

Пераканаўчыя і праўдзівыя вобразы ў гэтым спектаклі стварылі актёры: Ц. Сяргейчык (Лявон), А. Шэлег (Сымон), Е. Лагоўская (Марыля), Н. Звездачотаў (Незнаёмы), А. Трус (Старац), Е. Мацісава (Зоська).

Маскоўскія гледачы пазнаёмяцца і з цудоўнай народнай камедыяй «Несцерка» В. Вольскага, створанай на матэрыялах

фальклора, багата насычанай народным гумарам. Яркі і самабытны вобраз галоўнага героя — Несцеркі — стварыў актёр А. Ільінскі. За майстэрскае выкананне ролей актёрам А. Ільінскаму і Ц. Сяргейчыку прысвоены Сталінскія прэміі.

Спектакль «Несцерка», хоць і мае сваю шматгадовую гісторыю, заўсёды захапляе гледача свежасцю і маладосцю, бо кожны раз узбагачаецца новымі фарбамі і мастацкімі дэталямі.

Гэтыя лепшыя спектаклі, нягледзячы на розніцу жанраў, вызначаюцца глыбокай ідэйнасцю і рэалістычнасцю, жыццёвай праўдай і нацыянальнай каларытнасцю. Іменна гэтыя прынцыпы прывялі да росквіту майстэрства А. Ільінскага, Ц. Сяргейчыка, Н. Звездачотава, А. Шэлега, Е. Радзюльскай, М. Бялінскай, А. Труса, Ф. Шмакава, Н. Глебаўскай, С. Скальскага, Е. Лагоўскай. Групу майстроў сцэны дапаўняе творчая моладзь, якую штодзённа і клапатліва выходзіць тэатр.

Творчыя дасягненні тэатра відавочны. Мы ўпэўнены ў тым, што яны будуць справядліва ацэнены.

Аднак дэкада — гэта не толькі свята, але і творчы рапарт перад нашай любімай сацыялістычнай Радзімай, у часе якога мы не павінны забываць і недахопаў. Мала тэатр стварае глыбокіх па зместу і яркіх па форме сучасных спектакляў, якія адлюстроўвалі б мірную працу рабочага класа і калгаснага сялянства нашай рэспублікі, працу савецкага чалавека — тварца комунізма. Іменна такіх новых спектакляў чакаюць гледачы ад свайго любімага тэатра.

Ул. СТЭЛЬМАХ

Сцэна са спектакля «Алазанская даліна» ў пастаноўцы тэатра імя Якуба Коласа. У ролі Марыны — народная артыстка БССР Бялінская М. С., у ролі Міколы — артыст Вялікі З. С.

На стар. 8 — сцэна з п'есы В. Вольскага «Несцерка» ў пастаноўцы тэатра імя Я. Коласа.

Фото І. Берліна.

ПАМЯТАЮ, зімой 1945 года ішла прэм'ера «Рамэо і Джульеты» ў драматычным тэатры імя Янкі Купалы. Галоўныя ролі выконвалі Барыс Платонаў і Ірына Ждановіч. Рамэо — прыгожы, імклівы, высокародны і Джульета — грацыёзная, быццам вытканая з лёгкіх хмарак, такая юная і пяшчотная... Як толькі яны з'явіліся на сцэне, глядачы прыціхлі, затойшы дыханне, захапіўшыся шчырасцю ігры і сілай таленту актораў.

Пасля апошняга акта зала ўздрыганулася ад гому воплескаў, ад нястрыманасці галёркі:

— Ждановіч! Платонава! Рамэо! Джульету!..

Майстэрствам пераўвасаблення выдатны актор здзіўляе і радуе глядача заўсёды, у кожнай сваёй новай ролі.

Пачуццё гэтае асабліва востра перажываеш, калі глядзіш бліскучую пастаноўку п'есы М. Горкага «Апошнія». Вось Вера — гімназістка. Шукуючы праўды і абароны ад нямілага ёй замужжа, на маладосці і нявартнасці яна робіцца ахвярай нягодніка Якарава. Зусім юная і бесклапотная ў першым акце, Вера ў апошнім акце (у выкананні Ірыны Ждановіч) здаецца са-старэлай, ніколі да сябе не падобнай.

— Якая-ж ты дурная, Верка!.. — не слёзы, а цяжкі стогн вырываецца з яе надломленых грудзей.

І глядач не можа адрозніць, дзе тут сцэнічная ігра таленавітай артысткі, дзе праўда няўдалага чалавечага жыцця. З болей і пакутай у сэрцы, быццам уласную трагедыю, перажывае глядач і жыццёвую трагедыю Анны Карэнінай у інсцэніроўцы аднайменнага рамана Льва Талстога.

Вось яна — маладая, чароўная жанчына — выйшла на нейкай невялічкай станцыі з вагона на перон падыхаць свежым паветрам, а можа так, каб адарвацца ад думак... Вецер і мяцеліца рвуць полы, сякуць твар... Яна хутаецца ў сваё чорнае футра, адварочваецца ад ветру. І раптам пужліва замірае... Перад ёю — Алексей Вронскі.

— Чаго вы тут? — ледзь знаходзіць у сабе сілы спытаць Анна.

Хваляванне, якое так глыбока захавала яна ў сваім сэрцы, зноў авалодвае ўсёю яе істотай, і яна разумее, што не ўладна над ім, яна ведае, што гэта той лёс, якога яна чакае і баіцца...

Моманты найвялікшага жаночага шчасця, раскаяння, пакут, любові да сына, жалю і нянавісці да чужога ёй мужа — якой багатай павінна быць палітра мастака, каб адлюстраваць усе гэтыя, такія не падобныя адно на другое пачуцці! Як моцна трэба самой усё гэта адчуць, каб ні ў адной фразе, ні ў адным кроку на сцэне глядач не адчуў няшчырасці, штучнасці.

І калі мы бачым Ірыну Ждановіч у ролі Анны Карэнінай, мы забываем, што гэта толькі жыццё на сцэне — мы радуемся яе радасцю, плачам яе слязьмі, кахаем і ненавідзім разам з ёю.

Вось у гэтым сіла мастацтва!

Ірына Фларыянаўна Ждановіч

СЦЭНА І ЖЫЦЦЁ

Алена ВАСІЛЕВІЧ

Затым мы сустракаемся з артысткай у ролі Дзяны з камедыі «Сабака на сене» іспанскага драматурга Лопе-дэ-Вега. Колькі агню, колькі вынаходлівасці, хітрасці і смеху ў характары гэтай маладой няўрымслівай удоўкі.

І зусім змяняюцца фарбы, змяняецца малонак ігры, калі Ірына Ждановіч стварае вобразы Людмілы («Позняе каханне») і Негінай («Таленты і паклоннікі») з п'ес А. Остроўскага.

Затым ідзе цэлая галерэя вобразаў гераінь, створаных Ірынай Ждановіч, з нашага савецкага рэпертуару: Аня — мужная савецкая дзяўчына ў п'есе А. Маўзона «Канстанцін Заслонаў»; Насця па п'есе К. Крапівы «Пялюць жаваранкі»; Грынёва ў «Маскоўскім характары» А. Сафронава; Шабуніна з п'есы Б. Лаўрэнёва «За тых, хто ў моры».

Любімы вобраз Ірыны Ждановіч — гэта жанчына з моцным характарам. Пошукі ў творчай працы над вобразам патрабуюць ад артысткі поўнага самападпарадкавання. З дня першага азнаямлення з новай ролю і да таго, пакуль работа не скончана, не толькі на сцэне, але і ў асабістым жыцці, у хатніх абставінах, яна жыве жыццём сваёй гераіні.

Усё гэта тлумачыцца вялікай і строгай патрабавальнасцю да сябе, як да мастака,

а таксама той школай, якую прайшла артыстка ў тэатры Янкі Купалы, дзе яна працуе з першых крокаў свайго артыстычнага жыцця.

Дачка артыста і спявачкі, Ірына Ждановіч прыйшла ў тэатр у раннім дзяцінстве і ўжо ў дзесяцігадовым узросце іграла ў п'есе Янкі Купалы «Раскіданае гняздо» першую сваю ролю — хлопчыка.

У 1920 годзе яна выступала ў той-жа самай п'есе ў ролі Данілка.

Праз год з тэатра яе накіравалі вучыцца ў маскоўскую тэатральную студыю, але паколькі ёй было ўсяго толькі 15 гадоў, адправілі на адзін год... «падрасці».

Ірына Ждановіч вярнулася ў Мінскі тэатр. І з таго часу так тут і засталася.

Прыход Ірыны Ждановіч на сцэну супаў з устанавленнем савецкай улады на Беларусі. Беларусь атрымала сваю дзяржаўнасць. Разам з гэтым ствараўся і новы тэатр, у якім на жанчыну-актрысу глядзелі ўжо як на чалавека, патрэбнага дзяржаве і свайму народу.

Праца ў тэатры набывала сэнс вялікага ўрачыстага свята. Гэтае пачуццё ў актрысы захавалася і па сёння. Не ўсякі чалавек можа так сказаць пра сябе, як народная артыстка БССР Ірына Ждановіч:

— Я любіла і люблю свой тэатр. Я ганарылася і ганаруся сваім лёсам!

Вялікую творчую працу на сцэне выдатная актрыса сумяшчае зараз з педагогічнай працай у Мінскім тэатральным інстытуце. Яна вядзе адзін з самых складаных прадметаў: майстэрства актора. Гэта нялёгкая работа — знайсці тое

ўдзячнае вярнутка сцэнічнага таленту, якое часам бывае захавана вельмі глыбока, знайсці яго і клапатліва вышеставаць, увесць час трымаючы ў спрыяльнай глебе, верачы, што некалі яно прынясе свае плады.

Ірына Фларыянаўна настойліва шукае і цярдліва вырашчвае гэтыя «зярняты». І таму зусім зразумелы яе гонар і звычайная чалавечая радасць, калі ў святочны вечар тэлеграф прыносіць ёй віншаванні і самыя лепшыя пажаданні ад яе вучняў: «Выдатную актрысу, чулага педагога, чалавека з вялікім юным сэрцам віншую з Новым годам. Галя Арлова»...

Зараз калектыў тэатра Янкі Купалы працуе над двума адказнымі пастаноўкамі: «Крылле» А. Карнейчука і «Зыкавы» М. Горкага.

Ірына Ждановіч працуе над вобразам Соф'і Зыкавай — вобразам, вельмі багатым і псіхалагічна складаным. Работа гэтая патрабуе вялікага таленту і немалаго напружання сіл.

* * *

Аднак сцэна і тэатральны інстытут не замыкаюць кола інтарэсаў і абавязкаў актрысы. Вялікай жыццёвай справай яе з'яўляецца дэпутацтва. Ірына Фларыянаўна Ждановіч у трэці раз выбіраецца дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР. І гэта не толькі ганаровае званне. На пісьмовым стане дэпутата — некалькі важкіх папак. Усё гэта пісьмы ад выбаршчыкаў, пісьмы самага рознастайнага зместу. Знаёмішся з імі і сапраўды пераконваешся ў тым, які глыбокі змест у двух словах: «Слуга народа».

Старшыня калгаса «Серп і молат» Чавускага раёна Магілёўскай вобласці таварыш Канаплішын звярнуўся да дэпутата з просьбай дапамагчы калгасу набыць грузавую машыну. Старшыня працаваў нядаўна, калгас дастаўся яму пасля вайны разбураны ўшчэнт. Як можна было пакінуць без увагі гэтую просьбу? Прышлося пабываць і ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі, і ў Совеце Міністраў... Калгас атрымаў машыну. За клопаты і дапамогу Ірыну Фларыянаўну калгаснікі калектыўна дзякавалі ў сваім пісьме.

Калгаснікі Усушкага сельсавета прасілі дэпутата зрабіць уплыў на старшыню сельсавета, які п'янстваваў і бясчынстваваў. Яны слушна заўважалі, што ніхто не мае права ганьбіць савецкую ўладу, што маўчаць і патураць такім людзям нельга. Дэпутат звярнулася ў райвыканком з просьбай прыняць адпаведныя меры. П'яніцу знялі з пасады.

У пісьмах знаходзім самыя рознастайныя пытанні: аб пенсіях, аб лячэнні ў Мінскай бальніцы, аб жыллёвым парадку, аб школьных патрэбах (для школьнай сцэны просяць заслонку, для драмгуртка грим, для бібліятэкі кнігі).

І ніводнае пісьмо ў Ірыны Ждановіч не застаецца без адказу. На кожнай, нават самай маленькай паперцы стаіць адзнака аб выкананні:

«Сям'я ваеннаслужачага Жукава, загінуўшага на вайне, пераведзена з зямлянкі ў новы, пабудаваны калгасам на дзяржаўныя сродкі дом».

«Сляпому калгасніку інваліду Айчыннай вайны Якубаву пасланы грошы на пакупку гармоніка». І тут-жа — пісьмо ад Якубава. Ён шчыра дзякуе дэпутату за дапамогу і паведамляе, што ўжо развучыў чатыры танцы для калгасных вечарынак і вясялляў.

... Засядзеліся мы з Ірынай Фларыянаўнай, загаварыліся.

Я дзіўлюся той вялікай дапамозе, якую яна аказвае сваім выбаршчыкам.

— А мне здаецца, — кажа яна, — што дапамога не такая ўжо вялікая. За апошні час прыток пісем скараціўся. І ведаецца чаму? — задаволена пытаецца яна: — Людзі лепш жыць пачалі. А лепш жывецца — менш скаргаў. Уявіце, што за апошні год я не атрымала ніводнага пісьма, дзе-б размова ішла пра падатак, пра пенсію...

А калі людзі добра жывуць, і дэпутату радасней: значыць і яго праца, няхай невялічкай цаглінкай, кладзецца ў агульны будынак савецкага жыцця.

ТВОРЧАЯ ДРУЖБА

У новым маладзёжным спектаклі Беларускага дзяржаўнага ордэна Леніна вялікага тэатра оперы і балета «Еўгеній Онегін» П. І. Чайкоўскага ў партыях Тацяны і Вольгі выступілі заслужаныя артысткі БССР Тамара Шымко і Раіса Асіпенка.

Моцная творчая дружба звязвае двух маладых артыстак. Разам яны вучыліся ў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, разам працуюць у оперным тэатры, разам удзельнічаюць у многіх оперных спектаклях, разам выступаюць на канцэртнай эстрадзе.

Калі Тамара Шымко выконвае партыю Маргарыты ў оперы Ш. Гуно «Фауст», то партыю Зібелы выконвае Раіса Асіпенка, а калі Раіса Асіпенка спявае партыю Улі Громавай у оперы Ю. Мейтуса «Маладая гвардыя», то Тамара Шымко выступае ў партыі Клары Кавалёвай — сяброўкі Ульяны. У оперы П. Чайкоўскага «Іяланта» Тамара Шымко стварыла вобраз Іяланты, які надоўга запамінаецца, а Раіса Асіпенка яркімі штрихамі намалёвала вобраз Брычыты.

Апошняя сумесная работа маладых артыстак звязана з выдатнай операй П. Чайкоўскага «Еўгеній Онегін». Перад Тамарай Шымко, якая выконвае партыю Тацяны, і перад Раісай Асіпенка, якая выступае ў партыі Вольгі, стаяла цяжкая задача — стварыць музычна-сцэнічныя вобразы пушкінскіх герояў, зусім розных па характару.

Заслужаным поспехам карыстаюцца выступленні Т. Шымко і Р. Асіпенка на канцэртнай эстрадзе і па радыё.

Перад маладымі артысткамі адкрыты ўсе магчымасці для далейшага творчага росту і ўдасканалення майстэрства.

О. МАРАЛЕЎ.

Т. Шымко ў ролі Тацяны і Р. Асіпенка ў ролі Вольгі.
Фото А. Дзітлава.

ЗНАТНАЯ ДАЯРКА

Далёка за поўнач. Цяжкія хмары насядаюць на зямлю, засыпаюць шчытным снежным пылам. Парывісты вецер падхоплівае яго, кружыць, імчыць нямаведама куды, то нагромаджаючы пухлыя гурбы, то начыста агаляючы палі.

Ліда Асіюк хутка апра-наецца.

— Куды, дачушка, так рана? — пытае маці. — Яшчэ і пеўні не спявалі.

— На ферму. «Слаўная» павінна вось-вось ацяліцца, — заклапочана адказвае Ліда, хутаючыся ў цёплую хустку.

Мароз шчыпле шчокі, вецер збівае з ног, і яна прыспешвае хаду па заснежанай сцежцы.

У кароўніку яна старанна прыбірае яслі для нованароджаных цялят, рыхтуе цёплую ваду, медыкаменты. Зайшоўшы ў кормакухню, яна садзіцца за стол і перагортвае дзённік аб каровах сваёй групы.

...Лідзія Іванаўна добра памятае 1950 год. Не ладзілася тады ў калгасе жывёлагадоўчая справа. Адночы Ліду выклікалі ў праўленне.

— Ты ў нас прыкладная калгасніца, — сказаў старшыня. — Спадзяюся, што наведзеш парадак на ферме, прыклад пакажаш... Калі што — дапаможам.

У той-жа дзень Ліда была ўжо на ферме.

— Колькі надойваеце ад каровы ў сярэднім? — спытала яна ў высокай смуглявай даяркі.

— Пяць-шэсць літраў.

— А вы? — спытала яна ў другой.

— Не больш чатырох.

— Як-жа так?! — міжволі ўсклікнула Ліда.

Ужо з першых дзён работы яна выявіла, што нарады на корм выпісваюцца са спазненнем, жывёла падоўгу стаіць галодная, што рэдка мяняюць падецілку, што загадчык дрэнна адносіцца да сваіх абавязкаў, даяркі не чысцяць кароў, не мыюць рук перад даеннем, не падмываюць вымя. І Ліда паставіла на праўленні пытанне аб стане на ферме буйнай рагатай жывёлы. Справа палепшылася.

Аднаго разу на вытворчай нарадзе жывёлаводаў калгаса Асіюк заявіла:

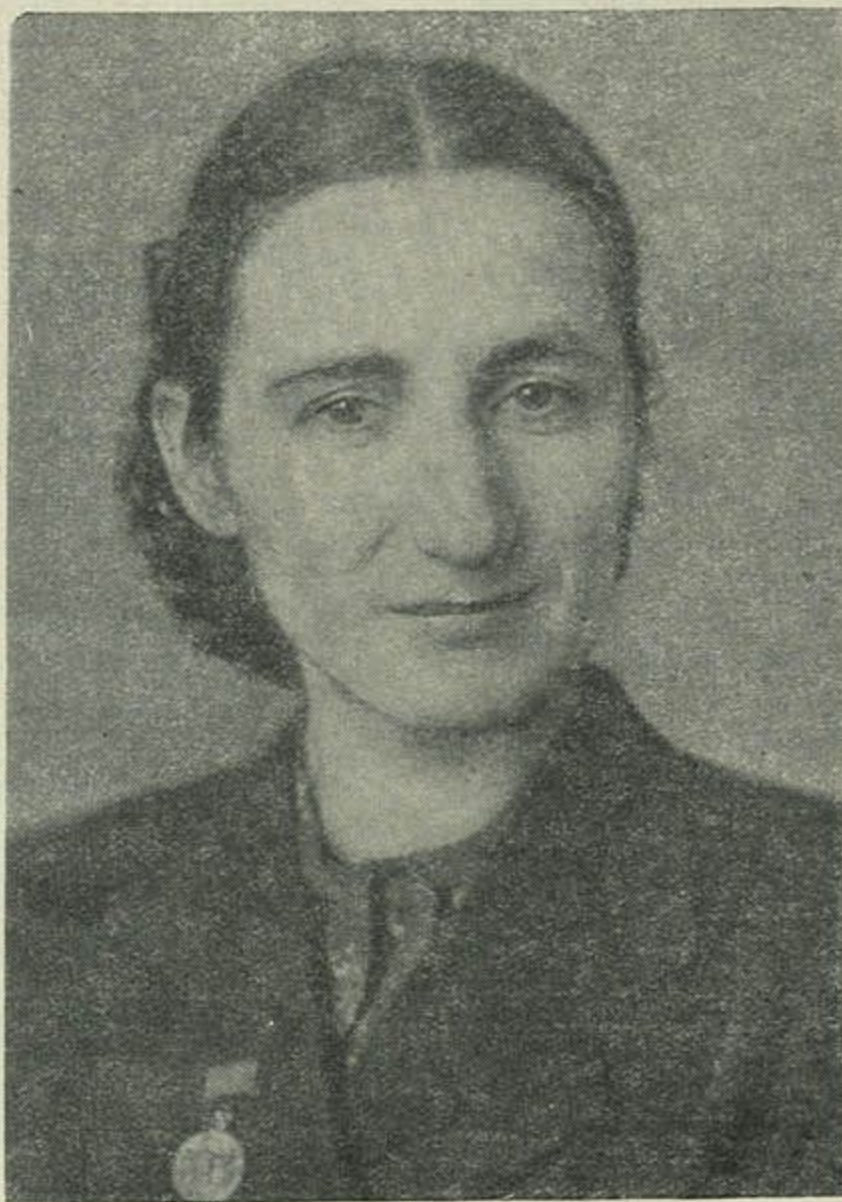
— Надой на карову ў нашым калгасе 700 літраў. Куды гэта варта? Я даю слова

надаць ад кожнай каровы не менш 2000 літраў малака.

— Нічога з гэтага не выйдзе! — прарэчылі ёй некаторыя даяркі.

рохразовым даенні кароў, аб масажы вымя.

Лепшая даярка Давід-Гарадоцкага раёна Соф'я Машлякевіч выклікала Лідзію Асіюк

Лідзія Іванаўна Асіюк.

Ліда не ўдавалася ў спрэчкі. Рэгулярна пачала наведваць зоатэхнічныя курсы. Шмат чытала і з поспехам выкарыстоўвала набытыя веды. Ужо ў 1953 годзе надала ў сярэднім па 2796 літраў малака ад каровы.

У калгас пачалі завітваць даяркі з суседняга Маларыцкага, а таксама з Антопальскага раёна, жывёлаводы з Шацкага раёна брацкай Украінскай ССР. Перадавая даярка ахвотна дзялілася вопытам. Яна расказвала аб раздоі кароў, аб рацыёне кармлення, аб зялёным канвееры, аб чаты-

на спаборніцтва, абавязваючыся надаць па 3000 літраў малака ад каровы.

Пайшлі дні, месяцы... Ліда шукала рэзерваў для павышэння прадукцыйнасці жывёлы. У адзін з ліпенёвых дзён яна заглянула на пашу да пастуха Фёдара Мелянюка.

— Фёдзя! Ёсць да цябе справа.

— Якая? — насцярожыўся юнак.

— Падумала я ўчора, ча-м у нас сёлета не арганізаваць загонную пашу жывёлы. Фёдар, ахвотна выслухаўшы даярку, сказаў:

— Каштоўная прапанова, згодзен!

— Але-ж гэта не ўсё, — заўважыла Ліда, дапытліва глянуўшы на пастуха. — Трэба хоць-бы на дзве гадзінкі павялічыць пасьбу жывёлы. Абавязальства-ж я сёлета ўзяла вялікае, — закончыла яна цёплым, пранікнёным голасам.

Фёдар, падумаўшы, адказаў:

— Хіба можна прарэчыць? Калектыўная гаспадарка — родная, агульная справа.

Хутка праўленне вырашыла адвесці пад загонную пасьбу дзесяткі гектараў натуральных выпасаў. Паша была разбіта на ўчасткі. Жывёла праз чатыры-пяць дзён пераганялася на новы ўчастак. Пакуль страваць участак, трава на першым падрасце. Каровы заўсёды пасуцца на свежай, сакавітай траве. Надой значна павялічыўся.

Мінулы год прынёс новыя працоўныя поспехі. Ліда Асіюк надала ад кожнай каровы па 3304 кілаграмы малака, а ад «Слаўнай» — 7042 літры. У якасці дадатковай аплаты яна атрымала 1500 літраў малака і адно цялё. Калгас па надоях малака заняў першае месца ў вобласці, атрымаўшы ў сярэднім ад кожнай каровы па 2016 літраў малака.

Лідзія Іванаўна Асіюк з'яўляецца ўдзельніцай Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі, членам рэспубліканскай выбарчай камісіі па выбарах у Вярхоўны Совет БССР, дэпутатам Брэсцкага абласнога Совета дэпутатаў працоўных, кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР па Дамачэўскай выбарчай акрузе. Ёй прысвоена званне «лепшай даяркі вобласці».

Н. ЮРКЕВІЧ.

Калгас імя Жданава Дамачэўскага раёна.

КАРЧАГІНЦЫ

Цалінныя землі асвоіць
З любімых заводаў і сёл
Мы едзем — савецкая моладзь,
Гатовы на ўсё комсамол.

Паклікала партыя смелых
І так нам сказала яна,
Каб буйным калоссем шумела
Ад краю у край цаліна.

Нас там не чакаюць палаты,
Ды мы не адступім назад,
Сваёю натхнёнаю працай
На пустках мы вырастцім сад.

І нас не пужае бясконцы,
Глухі, неабжыты абшар,
Бо ў кожнага з нас, комсамольца,
Карчагіна Паўла душа.

Васіль ЛУК'ЯНЧЫК

Чакаем вас

Я ПРАЦАВАЛА на Мінскім мотавелазаводзе кантралёрам аддзела тэхнічнага кантролю. Па закліку роднай партыі вырашыла паехаць на цалінныя землі. Што можа быць лепш, як працаваць там, дзе можна больш карысці прынесці Радзіме! 7 сакавіка мінулага года з комсамольскімі пуцёўкамі пасланцы Беларусі адправіліся ў вялікую дарогу. Усе мы ганарыліся тым, што нам даверылі такую пачэсную і важную справу.

Адразу нас накіравалі на авечкаферму «Кактал» у Сулукульскі соўгас, які знаходзіцца ў 120 кіламетрах ад бліжэйшай чыгуначнай станцыі. Старажылы сустрэлі нас, як жаданых гасцей: падрыхтавалі інтэрнаты, сталовую.

Наша трактарная брыгада носіць імя XVIII з'езду комсамола Беларусі. Мяне прызначылі ў брыгадную сталовую кухарам. Мая задача была не толькі ў тым, каб гатаваць смачныя абеды, але і цалкам забяспечваць брыгаду харчаваннем. Беларучак у нас не было. Члены нашай брыгады выконвалі розныя работы: рамантавалі інвентар, чысцілі кашары, капалі парніковыя ямы, падвозілі корм жывёле, а вечарамі ўсе настойліва вывучалі будову трактара і іншых сельскагаспадарчых машын.

Пазіраючы на стэпавыя прасторы, мы з нецярплівасцю чакалі дня, калі можна будзе выехаць у поле. 30 красавіка трактарысты В. Сіняўскі, Г. Калінін, М. Барташэвіч праклалі сваімі новымі трактарамі першыя барозны па някранутай чалавекам зямлі. 30 красавіка і 1 мая ўсе трактарысты выканалі па паўтары і па дзве зменныя нормы. У першую вясну мы пасяялі 517 і ўзаралі звыш 6000 гектараў цаліны.

І вось зашумела на нашых палях зялёнае мора каласістай пшаніцы. Зашумела і хутка паспела. Дружна кіпела ў нас работа і ў час уборкі. Працавалі, не шкадуючы сіл, і своечасова ўбралі ўраджай.

Сёлета на базе нашай брыгады ствараецца новы збожжавы соўгас. Мы рыхтуемся сустракаць новасельцаў. Тады наша брыгада стане ўжо цэнтральнай сядзібай соўгаса. Месца ў нас вельмі доб-

Комсамольцы Беларусі з радасцю адгукнуліся на заклік партыі паехаць на цалінныя землі.

На здымку: комсамолка Тэрэза Карповіч, прыехаўшы на пабыўку з цалінных зямель, гутарыць з комсамольцамі Мінскага велазавада Тамарай Яўсеевай, Нікалаем Астанчук і Ганнай Кучук, якія выказалі жаданне паехаць на цалінныя землі.

Фото П. Нікіціна.

рае. Ёсць у нас рака, дзе можна пакупацца, а рыбаловам пасядзець з вудай. Вельмі прыгожы стэп вясной і летам, калі пакрываецца стракатым дываном кветак. У нашых палатках заўсёды стаялі букеты свежых кветак. Асабліва прыгожыя цюльпаны.

Гадуюць добры сад. Да нас было тры гектары, ды мы пасадзілі яшчэ два. Маём сваю маліну, парэчкі. Хутка будуць і яблыкі.

У соўгасе не спыняецца будаўніцтва. Толькі ў нашай брыгадзе пабудавана за год больш дзесяці жылых дамоў, аўтабаза, кашара для авечак. Ёсць магазін, сталовая, клуб, школа.

Добра працуюць пасланцы Беларусі. Святлана Ерамеева, якая раней працавала ва ўпраўленні Мінскай чыгункі, прыехаўшы на цаліну, была, як і я, спачатку ку-

харам, потым прычэпшчыцай, а калі патрабавалася, трактарыстаў замяняла, па дзве змены не сыходзіла з трактара.

З надыходам зімы брыгада вярнулася са стэпу. На ферме кожны знайшоў сабе работу: хто падвозіць сена са стэпу, хто працуе па будаўніцтву, хто заняўся рамонтам трактараў і іншых машын.

Расце сям'я новасельцаў. На цалінныя землі едуць і мае дзве сяброўкі — Кучук Ганна і Яўсеева Тамара. У мінулым годзе з нашага велазавада выехала сюды дзевяць чалавек, а сёлета прыедзе шэсцьдзесят.

Да хуткай сустрэчы, дарагія сябры, на цалінных землях!

Тэрэза КАРПОВІЧ,

учотчыца трактарнай брыгады імя XVIII з'езду комсамола Беларусі.

ствам і духавенствам. Сярод іх Меншыкаў, усёй душой адданы справе Петра, адважны і храбры, але карыслівы і хітраваты. А. Талстой паказаў цяжкое жыццё народа, з якога здзіралі па тры скуры. Але пісьменнік звяртае ўвагу на тое, што народ падтрымліваў прагрэсіўныя пачынанні Петра, інакш Пётр не змог бы здзейсніць сваіх рэформ. Амаль сімвалічны вобраз мужыка Федзькі Умыйсся Гразю. Закаваны ў ланцугі, з кляймом на ілбе ён б'е кувалдай у палі. Гэта — прадстаўнік прыгнечанага народа. Ён закаваны ў ланцугі, але не пакарыўся — кляймо на ілбе за пабегі з кабалы. Федзька Умыйсся Гразю забівае першую палю пры заснаванні Пецярбурга. Горад будзецца працай народа.

Народ падтрымлівае Петра ў войнах за адваёўванне спрадвечу рускіх зямель. Талстой паказвае, што руская армія — армія справядлівая, армія міру, а не захопніцкай вайны. Яна не выступае прыгнятальнікам пераможаных народаў. Гэтая думка асабліва выразна праходзіць праз апошнія

старонкі рамана, напісаныя ў 1944 годзе, у перыяд слаўных перамог Савецкай Арміі. Пасля ўзяцця Нарвы Пётр патрабуе неадкладна спыніць у горадзе кровапраліцце і сурова сустрэае каменданта горада — віноўніка многіх дарэмных ахвяр.

У гады Вялікай Айчыннай вайны артыкулы і апавяданні Алексея Талстога ўмацоўвалі патрыятычнае пачуццё савецкіх людзей. Пісьменнік раскрываў веліч савецкай Радзімы, характэрнае характару савецкага чалавека.

Адно з яго апавяданняў так і названа «Рускі характар».

«Так, вось яны, рускія характары! Здаецца, просты чалавек, а прыйдзе суровая бяда, у вялікім або ў малым, і ўзнямаецца ў ім вялікая сіла — чалавечае характэр».

Алексей Нікалаевіч Талстой вёў вялікую грамадскую дзейнасць. Ён быў дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР, выступаў на міжнародных з'ездах і канферэнцыях супроць фашызма. Артыкулы і нарысы пісьменніка выкрываюць імперыялістычныя планы

падрыхтоўкі другой сусветнай вайны:

«Я хачу, каб голас савецкага пісьменніка быў пачуты, пакуль не прыйшоў пагібельны для Еўропы дзень, калі розум будзе аглушаны заройшымі па ўсім фронце батарэямі, азмрочаны ўдушачымі выпарэннямі вайны, аслеплены пажарамі гарадоў. Усё гэта — не выдумкі фантастычнага рамана, усё гэта з велізарнай сілай разрастаецца заўтра, але гэтае заўтра можна мінаваць, калі ўсе намаганні будуць прыкладзены да таго, каб гэты чорны дзень не адбыўся... Народы хочуць міру, і трэба, пакуль яшчэ не позна, цвёрдай рукою схапіць за аброць каня вайны».

З гонарам гаварыў А. Н. Талстой аб вялікай гістарычнай ролі нашай Радзімы — аплоту і сцяганосца міру ва ўсім свеце.

Выдатны майстар мастацкага слова, палымяны патрыёт роднай савецкай зямлі Алексей Нікалаевіч Талстой назаўсёды ўвайшоў у рады класікаў савецкай літаратуры.

П. ЦІМАФЕЕУ

А. Н. ТАЛСТОЙ

Жылі мужык ды баба. У іх была дачка ды сыноч маленькі.

— Дачушка, — казалі маці, — мы пойдзем на работу, сцеражы браціка! Не хадзі з двара, будзь разумніцай — мы купім табе хустачку.

МАМА, ПАЧЫТАЙ!

Бацька з маткаю пайшлі, а дачка забылася, што ёй загадвалі: пасадзіла браціка на траўцы пад акенца, сама пабегла на вуліцу, загулялася.

Наляцелі гусі-лебедзі, падхапілі хлопчыка, панеслі на крыллях.

Вярнулася дзяўчынка, зірк — браціка няма! Ахнула, кінулася туды-сюды — няма!

Яна яго клікала, слязамі залівалася, галасіла, што дрэнна будзе ад бацькі з маткай, — брацік не адгукнуўся.

Выбегла яна ў чыстае поле і толькі бачыла: кінуліся воддаль гусі-лебедзі і прапалі за цёмным лесам. Тут яна здагадалася, што яны панеслі яе браціка: пра гусей-лебедзей даўно ішла благая слава — што яны часам дурэлі, маленькіх дзетак выкрадалі.

Кінулася дзяўчынка даганяць іх. Бегла, бегла, убачыла — стаіць печ.

— Печ, печ, скажы, куды гусі-лебедзі паляцелі?

Печ ёй адказвае:

— З'еш майго аржаного піражка — скажу.

— Стану я аржаны пірог есці! У майго бацюхны і пшанічныя не ядуцца...

Печ ёй не сказала. Пабегла дзяўчынка далей — стаіць яблыня.

— Яблыня, яблыня, скажы, куды гусі-лебедзі паляцелі?

— Паеш майго ляснога яблычка — скажу.

— У майго бацюхны і садовыя не ядуцца...

Яблыня ёй не сказала. Пабегла дзяўчынка далей. Цячэ малочная рака ў кісельных берагах.

— Малочная рака, кісельныя берагі, куды гусі-лебедзі паляцелі?

— Паеш майго простага кісялька з малачком — скажу.

— У майго бацюхны і слівачкі не ядуцца...

Доўга яна бегла па палях, па лясх. Дзень хіліцца к вечару, рабіць няма чаго — трэба ісці дамоў. Раптам бачыць — стаіць хацінка на курьнай ножцы, аб адным акенцы, вакол сябе паварочваецца.

У хацінцы старая баба-яга прадзе кудзелю. А на ўслончыку сядзіць брацік, гуляе сярэбранымі яблычкамі.

Дзяўчынка ўвайшла ў хацінку:

— Добры дзень, бабулька!

— Добры дзень, дзяўчо! Павошта на вочы з'явілася?

— Я па імхах, па балотах хадзіла, сукенку змачыла, прыйшла пагрэцца.

— Сядай пакуль што кудзелю прасці.

Баба-яга дала ёй верацяно, а сама пайшла. Дзяўчынка прадзе — раптам з-пад печы выбягае мышка і кажа ёй:

— Дзяўчо, дзяўчо, дай мне кашкі, я табе добранькае скажу.

Дзяўчынка дала ёй кашкі, мышка ёй сказала:

— Баба-яга пайшла лазню паліць. Яна цябе вымые-выпарыць, у печ пасадзіць, засмажыць і з'есць, сама на тваіх касцях пакатаецца.

Дзяўчынка сядзіць ні жывая ні мёртвая, плача, а мышка ёй зноў:

— Не чакай, бяры браціка, бяжы, а я за цябе кудзелю папраду.

Дзяўчынка ўзяла браціка і пабегла. А баба-яга падыдзе да акенца і пытае:

— Дзяўчо, ці прадзеш?

Мышка ёй адказвае:

— Праду бабулька...

Баба-яга лазню выпаліла і пайшла па дзяўчынку. А ў хацінцы няма нікога. Баба-яга закрычала:

— Гусі-лебедзі, ляціце ў пагоню! Сястра браціка панесла!..

Сястра з брацікам дабегла да малочнай ракі. Бачыць — ляцяць гусі-лебедзі.

— Рэчка, матухна, схавай мяне!

— Паеш майго простага кісялька.

Дзяўчынка паела і дзякуй сказала. Рака ўкрыла яе пад кісельным беражком.

Гусі-лебедзі не ўбачылі, праяцелі міма.

Дзяўчынка з брацікам зноў пабегла. А гусі-лебедзі вярнуліся, ляцяць насустрач, вось-вось убачаць. Што рабіць? Бяда! Стаіць яблыня...

— Яблыня, матухна, схавай мяне!

— Паеш майго ляснога яблычка.

Дзяўчынка хутчэй з'ела і дзякуй сказала. Яблыня яе засланіла галінкамі, прыкрыла лісткамі.

Гусі-лебедзі не ўбачылі, праяцелі міма.

Дзяўчынка зноў пабегла. Бяжыць, бяжыць, ужо недалёка засталася. Тут гусі-лебедзі ўбачылі яе, загагаталі — налятаюць, крыллем б'юць, як бач браціка з рук вырвуць.

Дабегла дзяўчынка да печы:

— Печ, матухна, схавай мяне!

— Паеш майго аржаного піражка.

Дзяўчынка хутчэй — піражок у рот, а сама з брацікам — у печ, села ў чалесніку.

Гусі-лебедзі паляталі, паляталі, пакрычалі-пакрычалі і ні з чым паляцелі да бабы-ягі.

Дзяўчынка сказала печы дзякуй і разам з брацікам прыбегла дамоў.

А тут і бацька з маткаю прыйшлі.

Мал. І. Кузняцова

Даб'юся лепшых поспехаў

ВЫКОНВАЮЧЫ гістарычную пастанову вераснёўскага Пленума ЦК КПСС, жывёлаводы нашага калгаса дабіваюцца ўсё новых поспехаў у развіцці ўсіх відаў жывёлы, у павышэнні яе прадукцыйнасці.

Наш калгас імя Леніна з года ў год выконвае план развіцця грамадскай жывёлагадоўлі. На ферме ў нас 234 галавы буйнай рагатай жывёлы.

За пяць год работы на ферме я выгадала 160 цялят. Толькі летась выгадала сорок два цяляці з сярэднесутачнай прыважкай па 690 грамаў.

Мара працаваць на ферме зарадзілася ў мяне яшчэ ў 1940 годзе, калі я пабывала ў Маскве на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы і пазнаёмілася з дасягненнямі перадавых жывёлаводаў нашай краіны. Вярнуўшыся з выстаўкі, я пачала працаваць свінаркай, а з 1950 года — цялятніцай.

Як я вырошчваю маладняк?

Атрыманых ад даярак цялят размяшчаю па 4—6 галоў у станок. У першы месяц кармлю чатыры разы ў суткі і паступова пераводжу на трохразовае кармленне. Даю цялятам свежае малако ад здаровых кароў. З практыкі пераканалася, што карміць цялят трэба ў пэўныя гадзіны. Яны тады добра паядаюць корм, адчуваюць сябе бадзёра і хутка растуць.

Пільна сачу за тым, як цяля паядае корм. Слабых цялят стаўлю ў асобныя станкі, паступова паляпшаю і павялічваю корм. Цялят да двухмесячнага ўзросту прывучаю паядаць свежую траву. Спачатку ў пойла патроху дадаю дробна пакрышаную свежую траву, а калі травы яшчэ няма, то сена добрай якасці. З двухмесячнага ўзросту цяляты ахвотна паядаюць свежую траву, прывучаюцца да пойла з малака, аўсянай мукі і канюшыны. Пасуду чыста вымываю варам і прасушваю.

У станках кожны дзень мяняю падсцілку з сухой саломы і чышчу цялят. У канцы кожнага месяца цялят узважаю і вызначаю сярэднесутачную прыважку, каб ведаць, як цяля расце, як папраўляецца, якія яго асаблівасці.

Работа цялятніцы клапатлівая, але я люблю яе і ганаруся ёю. Я добра разумею, што ад сумленнай працы кожнага савецкага чалавека, дзе-б ён ні працаваў, залежыць палепшанне жыцця ўсяго народа і кожнага з нас. Мяне радуе тое, што працу маю цэняць і адносяцца да яе з павагай. Гэта і

радуе, і хвалюе мяне. Калі я працавала на сваёй аднаасобнай гаспадарцы, я ніколі не адчувала такой радасці.

Мая праца добра аплачваецца. Апрача асноўнай, я атрымліваю дадатковую аплату. За кожнае выгаданае цялё мне налічылі па два працадні. Акрамя таго, я атрымала 150 літраў малака і ў прэмію настольны гадзіннік.

На Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы я азнаёмілася з вопытам перадавых жывёлаводаў краіны і расказала аб ім аднасельчанам. Усё новае, аб чым даведалася на выстаўцы, стараюся выкарыстаць у сваёй рабоце. Для мяне выстаўка — вялікая школа. Нядаўна я атрымала медаль «Удзельніку Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі». Гэтая высокая ўзнагарода да многага мяне абавязвае.

Зараз нашы жывёлаводы спаборнічаюць за права ўдзелу на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы 1955 года. Жывёла на зіму забяспечана ў нас цёплым памяшканнем, патрэбнай колькасцю грубых і сакавітых кармоў. У бліжэйшы час нашы фермы будуць механізаваны і электрыфікаваны. Ужо будуюцца воданепарная вежа, устанавляюцца кормазапарнікі. Ад электрастанцыі да фермы праводзіцца лінія электраперадачы.

Я прыкладу ўсе свае сілы, веды і вопыт, каб у гэтым годзе дабіцца яшчэ лепшых поспехаў.

Вольга АУСЕИЧЫК,

цялятніца калгаса імя Леніна
Свіслацкага раёна
Гродзенскай вобласці.

Люблю сваю прафесію

На калгасную ферму прызначылі мяне ў 1950 годзе. Хвалювалася я ў той момант: была маладая, без вопыту, а работа свінаркі адказная.

Першыя дні ўважліва прыглядалася да старэйшых свінарак. Спачатку ў нас не было добрых памяшканняў, не хапала кармоў. Сярэдні прыплод ад свінаматкі складаў тады пяць парасят. Але ўпартаю працай мы пераадолелі цяжкасці. Ужо ў 1952 годзе ад кожнай свінаматкі я атрымала і

поўнасю захавала па дзесяць дзелявых парасят.

Зараз за мною замацавана восем свінаматак. Летась я выгадала ад іх 120 парасят, з іх сорок паставілі на адкорм.

Кармы рыхтую на добра абсталяванай кормакухні. Рацыён у нас рознастайны. Бульбу мяшаю з травой або каранеплодамі, з аўсянай мукі раблю пойла, даю сакавітыя кармы. Паю свіней заўсёды ўволю. Перад кожным кармленнем выпускаю на прагулку, а летам — на пашу.

Шмат увагі ўдзяляю гігіене. Кожная свінаматка знаходзіцца ў асобным чыстым станку. Карыты пасля кожнага кармлення мыюцца. Такім чынам свінаматкі атрымліваюць не толькі добра-якасны, але і чыста прыгатаваны корм.

Строга ўлічваю час пакрыцця матак. Вытворнікі ў нас толькі буйной белай пароды. Асабліва ўважліва адношуся да апаросу, арганізую кругласутачнае дзяжурства. Парасят у першыя дні падпускаю да свінаматкі часцей, а на шосты дзень пачынаю падкормку малаком ад каровы. Паступова ў рацыён уводжу мінеральную падкормку — крэйду, касцяную муку. У трохмесячным узросце даю парасятам бульбу, канцэнтраты, макуху, сілас, соль.

Праўленне раней мала клапацілася аб стварэнні трывалай кармавой базы. Іншая справа ў мінулым годзе. Вясной мы паставілі на адкорм 50 свіней, ад якіх атрымалі каля 80 тысяч рублёў прыбытку. Зараз на адкорме знаходзіцца 70 свіней. Адкормам займаюцца ў нас тры свінаркі: я, Мар'я Захарчук і Раіса Пазёмка. Здымаем свінню з адкорму, калі яна дасягне 180 — 200 кілограмаў вагі.

За дзевяць месяцаў мінулага года я выпрацавала 615 працадзён, на якія атрымала авансам многа хлеба, бульбы і іншых прадуктаў, а таксама грошай.

Вялікай узнагародай для мяне было атрыманне на комсамольскім сходзе Ганаровай граматы ЦК ЛКСМБ і паездка ў Маскву. На Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы я падрабязна пазнаёмілася з дасягненнямі перадавых свінарак краіны. Карыстаючыся іх вопытам, я даб'юся яшчэ лепшых поспехаў, унясу сваю долю ў справу выканання рашэнняў партыі і ўрада аб крутым уздыме сельскай гаспадаркі.

В. УРЫЦКАЯ,

свінарка калгаса «Запаветы
Ільіча» Ленінскага раёна
Брэсцкай вобласці.

ГАЛОЎНАЕ Ў РАБОЦЕ

Шкацёнак Ірына Фёдарэўна — старшыня калгаса імя Чапаева Лепельскага раёна — кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Лепельскай выбарчай акрузе № 156.

САМАЯ прадукцыйная галіна нашай гаспадаркі — ільнаводства. Лён мы сеем даўно, але ніколі ён не прыносіў вялікіх прыбыткаў. Раней мы мелі не больш трохсот тысяч рублёў, а за два апошнія гады прыбытак вырас у дзевяць раз і непадзельны фонд калгаса павялічыўся з 19 да 400 тысяч рублёў.

Што-ж у нас змянілася? Магчыма, зямля? Не. Зямля застала-

ся ранейшай, але радзіць пачала лепш, бо адносіны да работы змяніліся, дысцыпліна ўзнялася.

Раней, бывала, сеялі лён, не зважаючы на агра-тэхніку: не ўлічвалі папярэднікаў, не захоўвалі тэрмінаў сяўбы, угнойвалі глебу без уліку яе асаблівасцей, мала старанняў укладалі ў апрацоўку, не сачылі як след за пасевамі. Дык не дзіва, што ледзь збіралі насенне.

Пачалі мы з таго, што падабра-лі больш здольных звеннявых, брыгадзіраў. Арганізавалі агра-тэхнічную вучобу. Аграном Іван Капітонавіч Хрысцін здолеў зацікавіць вучобай. Перш за ўсё ён пазнаёміў з асаблівасцямі глеб калгаса, расказаў, якія ім патрэбны ўгнаенні, калі і колькі іх лепш уносіць. Калгаснікі не дарма гаварылі: «Нібы вочы нам адкрыў аграном. А то нарадзіліся на гэтай зямлі, а не ведаем яе».

Вучоба дала вельмі многа. Людзі па-новаму пачалі адносіцца да пасеваў лёну.

Зараз праўленне загадзя замацоўвае за брыгадамі ўчасткі пад лён. Звеннявыя ведаюць папярэднікі, своєчасова рыхтуюць ўгнаенні, сеюць толькі правераным насеннем.

Летась засявалі ільном 130 гектараў. Сярэдні ўраджай насення склаў пяць, а валакна пяць з палавінай цэнтнераў з гектара. Кожны гектар даў шаснаццаць тысяч рублёў прыбытку. Агульны прыбытак калгаса перавысіў два мільёны.

Вырасла і вага працадзя: збожжа было выдана паўтара кг, бульбы два кг, грошай сем рублёў, а ільнаводкам дванаццаць. За высокі ўраджай лёну выдана дадатковай аплаты: 196 тон пшаніцы, 10 тон цукру, 25 тон макухі і 125 тысяч рублёў.

Калгаснікі зацікаўлены цяпер у далейшым росце прадукцыйнасці сваёй працы. Звяно Вольгі Крывель дало калгасу па 22 тысячы рублёў прыбытку з гектара, звяно Вольгі Занько — па 20 тыс. рублёў, Ганны Занько па 19,5 тыс. рублёў.

З ростам непадзельнага фонду мы разгарнулі будаўніцтва. За мінулы год пабудавалі шэсць жылёлагадоўчых памяшканняў, гараж на пяць аўтамашын, кантору калгаса, поўнасю радыёфікавалі дамы калгаснікаў, купілі тры кормазапарнікі, устанаўляем аўтапаілку. Сёлета пачнем будаваць яшчэ пяць будынкаў для жылёлы.

Раней нямала каштавалі нам наёмныя будаўнікі, а зараз маем сваіх цесляроў і муляроў. Будаўнічая брыгада працуе круглы год.

Сёлета пад лён у нас адведзена 190 гектараў. Мы абавязаліся атрымаць па 6,5 ц насення і па 7 ц валакна з гектара. Абавязальства сур'ёзнае. Таму пачалі рыхтавацца яшчэ ў пачатку зімы. Ужо вывезлі на поле і закампаставалі чатыры тысячы тон арганічных і дзвесце тон мінеральных ўгнаенняў.

Расце наша гаспадарка, але і недахопаў яшчэ шмат. Не навучыліся падцягваць адстаючыя ўчасткі. Правільна крытыкавалі наш калгас на апошнім Пленуме ЦК КП Беларусі за тое, што не дабіўся высокай прадукцыйнасці жылёлагадоўлі. Ад кожнай каровы маем толькі па 1150 літраў малака.

А чаму? Ды ўсё з-за кармоў. У стойлавы перыяд карова не атрымлівае корму ў дастатку і малака дае палавіну таго, што можа даць. Не ў лепшым стане і свінагадоўля.

Выправіць недахопы ў нашых сілах. Здолелі-ж мы за кароткі час узяць ільнаводства, узнімем і жылёлагадоўлю.

Мы маем вопыт арганізацыі працы, расстаноўкі кадраў. А галоўнае — ёсць у нас людзі, якія па-сапраўднаму адданы арцельнай гаспадарцы, моцна любяць свой калгас.

Ірына ШКАЦЕНАК,
старшыня калгаса імя Чапаева
Лепельскага раёна.

Церахоўскі Ільнозавод Гомельскай вобласці значна перавыканаў гадавы план. Зараз калектыву спаборнічае за дастойную сустрэчу дня выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

На здымку: на пярэднім плане брыгадзір сушылкі Ніна Суконкіна, якая выконвае норму на 130 працэнтаў.

Фото Ф. Раманава
(Фотакроніка БелТА).

Мінская малочная кухня штодзённа выпускае 12 тысяч порцій пажыўных сумесей 25 відаў.
На здымку: (злева направа) Е. І. Кавалёва і О. А. Клімовіч
рыхтуюць пажыўныя сумесі для адпраўкі ў раздатчныя пункты
кансультацый гор. Мінска.

Фото А. Гарэльчыка і Ч. Мезіна
(Фотахроніка БелТА).

ЗАПАЛЕННЕ ЛЁГКІХ У ДЗЯЦЕЙ

Праф. Ю. Ф. ДАМБРОУСКАЯ

На запаленне лёгкіх хва-
раюць дзеці ўсіх узростаў. За-
паленне лёгкіх асабліва небя-
печна для нованароджаных.

Амаль заўсёды запаленне
лёгкіх у грудных дзяцей узні-
кае пасля захворвання грыпам
маці або каго-небудзь з нава-
кольных. Таму трэба ўсяляк
аберагаць дзяцей, асабліва ў
першыя месяцы іх жыцця, ад
магчымасці такога заражэння:
нават пры нязначным кашлі і
насмарку рот і нос маці ў час
кармлення дзіцяці павінны
быць закрыты павязкай. Гэтая
павязка робіцца са стэрыльнай
марлі, складзенай у некалькі
столак, і завязваецца на паты-
ліцы.

Часта, сутыкаючыся з хворы-
мі на вуліцах, у трамваях,
тралейбусах, дарослыя прыно-
сяць інфекцыю дзіцяці. Таму ні
ў якім разе нельга падыходзіць
да дзяцей у верхняй вопратцы,

дакранацца да іх, не памыўшы
раней рукі.

Аберагаючы дзіця ад зара-
жэння, разам з тым трэба ўма-
цоўваць яго здароўе, загартоў-
ваючы арганізм, каб зрабіць
менш успрыямальным да за-
хворванняў.

Запаленне лёгкіх у нованаро-
джанага і ў дзіцяці першых
месяцаў жыцця пачынаецца
звычайна з нязначнага кашлю,
правільней, глухага пакашлі-
вання; тэмпература можа за-
ставацца ў межах 37,6—37,8°.
Асноўнае, што павінна непа-
коіць маці, — гэта адмаўленне
дзіцяці ад грудзей: яно ссе
вельмі вяла або зусім не ссе.
На губах з'яўляюцца празры-
стыя паўхіркі сліны ў выглядзе
пені. Дзіця перастае прыбы-
ваць у вагу, а затым вага па-
чынае падаць. Усе гэтыя пры-
меты гавораць аб сур'ёзным за-
хворванні, і ўжо пры першым

вялым смактанні маці павінна
неадкладна паказаць дзіця
ўрачу.

У дзяцей ва ўзросце больш
3—4 месяцаў запаленне лёгкіх
мае выразнейшыя прыметы:
спачатку ў дзіцяці з'яўляецца
насмарк і кашаль, затым тэм-
пература, большай часткай па-
ступова, павышаецца да 38,5—
38,7° і вышэй, кашаль набывае
балючы характар, з'яўляецца
задышка. Побач з гэтым, ня-
рэдка пачынаюцца панос і
рвота, якія знесіляюць малень-
кага хворага. Запаленне лёгкіх
у грудным узросце часта
ўскладняецца запаленнем ся-
рэдняга вуха, почак, а ў цяж-
кіх выпадках магчымы і плеў-
рыт.

Запаленне лёгкіх часам узні-
кае як ускладненне пасля гры-
пу або бронхіту. У такіх вы-
падках яно звычайна развіваец-
ца наступова — узмацняецца
кашаль, з'яўляецца задышка і
павышаецца тэмпература. Ня-
гледзячы на лячэнне, такое за-
паленне лёгкіх нярэдка зацяг-
ваецца. Часта зацяжнае запал-
енне лёгкіх і звароты гэтага
захворвання бываюць у дзяцей
аднаго-двух год, хворых на ра-
хіт. Пры рахіце форма грудной
клеткі ў дзіцяці змяняецца. Яна
становіцца як-бы сціснутай з
бакоў, гэта перашкаджае нар-
мальнаму дыханню, робіць яго
паверхневым.

Грып і бронхіт асабліва
дрэнна пераносяць спешчаныя
дзеці, якія не прызвычаліся да
холаду, мала бываюць на па-
ветры, а таксама поўныя, як
кажуць, раскармленыя. Усклад-
ненні часцей за ўсё ўзнікаюць
іменна ў такіх дзяцей.

У больш моцных дзяцей да-
школьнага і школьнага ўзросту
запаленне лёгкіх звычайна ўзні-
кае амаль раптоўна: яно пачы-
наецца адразу з высокай тэм-
пературы, часам рвоты і галаў-
нога болю. Праз некалькі га-
дзін дзіця пачынае скардзіцца
на болі ў баку, грудзях або ў
жываце; дыханне робіцца ча-
стым, з'яўляецца сухі балю-
чы кашаль. Часам бывае тры-
зненне. Нягледзячы на цяжкі
стан хворага, ён звычайна на
5-ы, 7-ы, радзей на 9-ы або
11-ы дзень вырашаецца рэзкім
падзеннем тэмпературы, — так
званым крызісам.

Так працякае ў дзяцей кру-
познае запаленне лёгкіх.

Пры першых-жа прыметах
гэтага захворвання неабходна
неадкладна звярнуцца да ўрача.

Перш за ўсё дзіця трэба па-
класці ў паспель і ўладзіць
яго так, каб яму было лягчэй
дыхаць. Для гэтага падушкі
кладуць вышэй, каб была пры-
ўзнятая верхняя частка тулава
дзіцяці.

Трэба як мага часцей мяняць
становішча хворага ў паспелі.
Для гэтага яго аспярожна па-
варачваюць з боку на бок, а
маленькіх часам бяруць на рукі
і носяць па пакоі.

Хворага трэба часта падмы-
ваць, абціраць яго цела цёпла-
ватай вадой і аспярожна аб-
сушваць ручніком.

Ложак дзіцяці змясціць у са-
май лепшай і светлай частцы
пакоя. Свежае паветра мае ве-
лізарнае значэнне для хворага,
таму трэба часцей праветры-
ваць пакой, каб паветра ў ім
заўсёды было чыстае і пра-
хладнае. Калі ў распараджэнні
сям'і толькі адзін пакой, то зі-
мой пры праветрыванні фортку
рэкамендуецца зацягнуць мар-
ляй. Тэмпература паветра
не павінна перавышаць 18°; у
выпадку празмернай сухасці
паветра падлога праціраецца
вільготнай анучкай або ставяць
на батарэях ацяплення та-
лёркі з вадой, таму што выпа-
рэні ўвільгатняюць паветра.

Дзіця павінна спаць не менш
2—3 гадзін у дзень пры ад-
крытай форціцы або нават
пры адкрытым акне, за выключ-
чэннем тых дзён, калі стаяць
моцныя маразы. Пры гэтым
трэба добра ўкрыць хворага,
паклаўшы пад коўдру да ног
грэлку з цёплай вадой, і, па
магчымасці, абкласці цёплымі
грэлкамі ўсё цела хворага і
даць яму магчымасць дыхаць
свежым паветрам 15—20 хві-
лін. Пры гэтым абавязкова са-
чыць за тым, каб дзіця не спа-
цела і не раскрылася.

У цёплае надвор'е маленькае
дзіця, хворае на запаленне лёг-
кіх, трэба ўвесь час трымаць на
адкрытым паветры, а зімой —
выносіць яго на вуліцу па пры-
значэнню ўрача.

Дзіця першага года жыцця
пры захворванні на запаленне
лёгкіх павінна па магчымасці
атрымліваць грудное малако, —
гэта засцерагае ад многіх
ускладненняў і дапамагае яму
хутчэй справіцца з хваробай.

Калі дзіця з-за кашлю і за-
дышкі недастаткова высмоктвае
малака з грудзей, яго трэба да-
кармліваць з лыжачкі сцэджан-
ым грудным малаком. Пры
добрым апетыце і страваванні
можна даваць дзіцяці кашу, кі-
сялі, гародніну, г. зн. усё тое,
што дзіця атрымлівала да хва-
робы. Хворы абавязкова паві-
нен атрымліваць вітамін С, які
знаходзіцца амаль ва ўсіх га-
роднінных, ягадных і фрукто-
вых соках. Гэтыя сокі маюць
асаблівае значэнне для хворых
пры цяжкіх формах запалення
лёгкіх.

Пры высокай тэмпературы і
пачашчаным дыханні арганізм
траціць шмат вадкасці, таму
захварэўшае дзіця трэба часта
паіць падсалоджаным вадкім
чаем, дадаючы ў яго фруктовы
або ягадны сок.

Своечасовае лячэнне, правіль-
ны догляд, дакладнае выка-
нанне ўсіх указанняў урача да-
памагаюць прадухіліць усклад-
ненні і садзейнічаюць хуткай
і поўнай папраўцы дзіцяці.

(Часопіс «Семья и школа»)

Парады вышывальшчыцаў

Улічваючы вялікае жаданне вышывальшчыц ведаць як мага больш аб вышыўцы, рэдакцыя хоча дапамагчы ім парадзімі. Вышывальшчыца павінна ўмець не толькі вышываць тую ці іншую рэч, каб упрыгожыць сваё жыллё ўтульна і з густам, але і сама скласці малюнак для пэўнай тэмы, з густам і правільна падбраць таны нітак і г. д.

Пачынаючы нашы гутаркі з рукадзельніцамі, мы перш за ўсё змяшчаем раздзелы, якія трэба ведаць як пачынаючым, так і тым, хто ўжо авалодаў асноўнымі відамі шыцця.

ВЫБАР І СКЛАДАННЕ МАЛЮНКА

Кампазіцыя або складанне малюнка — таксама свайго роду творчасць, калі малюнак зводзіцца ў адно цэлае па зместу і каляровай гаме, характары ліній і форм.

Для выбару малюнка нельга, вядома, даць гатовага рэцэпта. Можна толькі дапамагчы разабрацца ў багаці матэрыялаў, намеціць асноўныя моманты работы.

Сюжэтны, або тэматычны малюнак павінен адлюстроўваць жыццё, працу, героіку нашых дзён, быць сугучным нашай эпосе. Пры вышыванні букету кветак, галінкі бэзу і да т. п. трэба паклапаціцца, каб былі захаваны і натуральныя прыродныя формы, і адпаведныя таны колераў, і фон для малюнка. Найбольш папулярна каляровая цэневая мастацкая гладзь. Ёю вышываюцца карціны, партрэты, пейзажы. Пры выбары тэмы заўсёды трэба звяртацца да карцін майстроў жывапісу. Па добра выкананай рэпрадукцыі падбіраць таны нітак. Трэба толькі выбіраць работу па сваіх сілах і магчымасцях.

Тканіну падбіраюць у адпаведнасці з прызначэннем рэчы. Для прадметаў хатняга ўжытку (парт'ер, канапных падушак, дыванчыкаў) бярэцца шчыльная, цяжкая тканіна. Узор павінен быць выразны і добра глядзецца на адлегласці. Для канапнай падушкі малюнак складаецца так, каб з усіх бакоў меў аднолькавы выгляд, бо падушка можа быць паверну-

тай у любым напрамку. Інакш выглядае вышыўка на абрусе. Не вышываецца тая частка абруса, дзе ставіцца ваза, кладуцца прыборы. Вышыўкай запаўняюцца прамежкі і сярэдзіна абруса. Калі пакой невялікі, то і кайма робіцца невялікай. Калі-ж абрус будзе глядзецца з адлегласці, то і ўзор беражка павінен быць багаты.

Вялікае значэнне ў вышыўцы мае спалучэнне таноў. Падбіраючы ніткі па тону, трэба ўроўнаважваць каляровыя плямы, улічваючы іх велічыню і сілу святла. Неабходна дабівацца чаргавання фарбаў і роўнавагі каляровых плям, якія надаюць вышыўцы патрэбную сцэльнасць. Каляровая танальнасць песна звязваецца з характарам малюнка. Напрыклад, дробны геаметрычны арнамент патрабуе яркіх кантрасных колераў. У раслінным арнаменце робяцца тонкія пераходы на каляровых п'ялёстках, лісточках, галінках. Ніткі для ўзору можна падбраць і ў адным якім-небудзь колеры, напрыклад, чырвоным, і ў тон да яго дадаць аранжавы розных адценняў, карычневы.

Вышывальшчыца павінна ведаць, што вясёлка (радуга) мае сем асноўных колераў: чырвоны, аранжавы, жоўты, зялёны, блакітны, сіні, фіялетава. Яны дзеліцца на халодныя і цёплыя. Чырвоны, жоўты, аранжавы — цёплыя таны. Зялёны, блакітны, сіні, фіялетава — халодныя. Самы цёплы — чырвоны, самы халодны — сіні. Спалучэнне халоднага з цёплым выглядае вельмі прыгожа, але пры гэтым трэба асцярагацца вельмі рэзкіх таноў.

ЯК ПЕРАВЕСЦІ МАЛЮНАК НА ТКАНІНУ

Пераводзіць малюнак на тканіну рэкамендуецца на гладкім сталі, на шкле. Найлепш пераводзіць малюнак на тканіну, нацягнутую на рамку або пяльцы. Вось некаторыя спосабы пераводу малюнка.

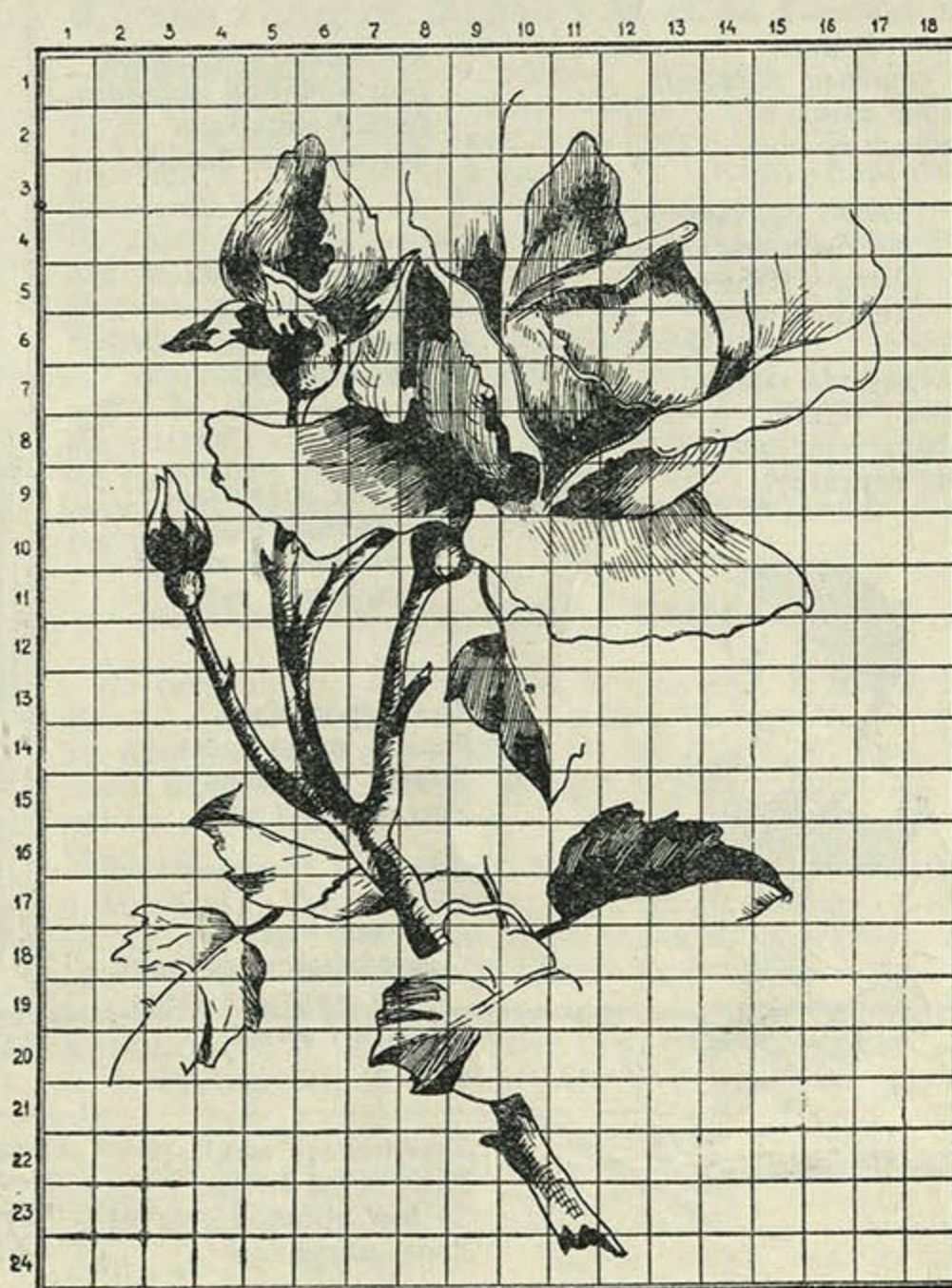
1. На тканіну пакласці капіравальную паперу, а на яе — паперу з малюнкам. Усё гэта трэба скалоць шпількай, каб малюнак не рухаўся. Вострым алоўкам акуратна абвесці контуры малюнка. На цёмную тканіну замест капіравальнай паперы падкладваецца васкоўка (папера, якая ўжываецца для кампрэсаў) тлустым бокам да тканіны. Малюнак ясна пераводзіцца, але хутка сціраецца, таму яго неабходна адразу-ж абвесці каляровым алоўкам.

2. Малюнак пераводзіць на кальку і роўнамерна накальваюць іголкай яго контуры. Наколаны малюнак кладуць на тканіну, пасыпаюць зверху зубным парашком, пудрай, сінкай.

Праходзячы праз дзірачкі на тканіну, яны ўтвараюць ясны, правільны малюнак, які абводзіць каляровым алоўкам. Парашок можна развесці ў карасіне і працерці яго па кальцы ваткай, тады не трэба абводзіць алоўкам.

Калі малюнак патрабуецца перавесці некалькі раз, то кальку часта накальваюць па контуру тонкай іголкай, прышпільваюць яе да матэрыялу і праводзяць па ёй ваткай або пэндзілкам з фланелі, змочанай у раствору карасіны з сінкай, а для цёмнай тканіны — у раствору карасіны з крэйдай.

3. Каб перавесці малюнак на цёмную гладкую тканіну, бяруць свежы аркуш капіравальнай паперы, кладуць яго на тканіну і пераводзяць малюнак. На чорнай тканіне адаб'юцца тлустыя сляды малюнка. Па іх праводзяць ваткай, пасыпанай парашком крэйды. Контуры малюнка ад капіравальнай паперы будуць рэзка выдзяляцца. Іх рэкамендуецца абвесці каляровым алоўкам, бо крэйда можа лёгка сцерціся.

Можна перавесці малюнак на цёмную тканіну і з дапамогай папярснай паперы, але гэты спосаб менш дакладны. Папярсная папера нашываецца з пераведзеным на яе малюнкам на тканіну. Затым контур прашываецца светлаю ніткай, якая пасля вышыўкі выягваецца.

На тонкія, празрыстыя тканіны малюнак пераводзяць, падкладаючы яго пад тканіну, прышпільваючы іголкамі і абводзячы вострым алоўкам.

ЯК ПАВЯЛІЧЫЦЬ АБО ПАМЕНШЫЦЬ МАЛЮНАК

Каб павялічыць малюнак, вышывальшчыца павінна падзяліць яго на роўныя квадраты (чым менш квадраты, тым дакладней малюнак). Затым узяць чысты аркуш паперы і зрабіць на ім такую-ж колькасць квадратаў, але ў 3—4 разы большых у залежнасці ад таго, у колькі раз павялічваецца малюнак. У кожную клетку перанесці лініі з адпаведнай клеткі арыгінала (гл. ілюстрацыю на 23 старонцы).

Часам малюнак свабоднага

контура замяняюць малюнкам для вышывання крыжам. На празрыстую кальку наносаць сетку размерам 2×2 міліметры і па празрыстых лініях запаўняюць клеткі калькі. Гэты прыём просты і даступны кожнай вышывальшчыцы.

ПРЫСТАСАВАННЕ, НІТКІ, МАТЭРЫЯЛ ДЛЯ ВЫШЫЎКІ

Для вышыўкі неабходна мець іголку, нажніцы, сантыметр, пяльцы. Иголку павінны быць рознай таўшчыні — тонкія для тонкіх матэрыялаў і работ (філейных, ажурных), тоўстыя — для грубых, тоўстых. Бушка іголку падбіраецца з авальнымі гладкімі краямі, каб не перацірала ніткі, і даволі вялікае, каб нітка лёгка ўдзявалася. Пад рукой у вышывальшчыцы павінна быць 6—7 іголак. Іх трэба захоўваць у сухім месцы. Лепш уваткнуць у мяккую падушачку, што засцерагае іголку ад іржы.

Напартак трэба падбіраць па пальцу. Нажніцы павінны быць вострыя і шчыльна змы-

кацца. Пяльцы павінны добра трымаць матэрыял, каб вышыўка не сцягвалася.

З нітак найчасцей ужываюцца муліне. Для тоўстых і дэкаратыўных вышывак — ірыс, натуральны шоўк і шаўковыя ніткі, сутаж, сінелька, істужкі. Не рэкамендуецца браць шоўк на катушках, бо ён блытаецца. Такі шоўк прыдатны толькі для дробнай вышыўкі.

Вышываюць па рознай тканіне, трыкатажу, цюлю. Для вышывання пад лічэнне лепш за ўсё браць палатняную тканіну.

Вось тыя далёка не поўныя парады і ўказанні, якія можна даць вышывальшчыцам у першай гутарцы. У далейшым пазнаёмім нашых чытачак з многімі відамі вышыўкі, пачынаючы ад простых дэкаратыўных швоў і канчаючы складанымі філейнымі работамі. Спалучаючы ўсюды віды вышывак па тэхніцы выканання, падборы малюнка і фарбаў, вышывальшчыца зможа ярчэй і паўней адлюстравач у іх наша жыццё, быт, працу.

Е. КРАСІЧКАВА

КАРЫСНЫЯ ПАРАДЫ

ЧЫСТКА МЭБЛІ

Непаліраваную мэблю трэба спачатку прамыць цёплай вадой і суха выцерці мяккім шматком. Затым прыгатаваць масціку з роўных частак воску, шкпінару і карасіны. Каб растапіць воск для масцікі, бляшанку з воскам ставяць у каструлю з гарачай вадой. Атрыманую масу роўнамерна наносаць на мэблю і для бляску націраюць суконкай.

Для праціркі паліраванай мэблі трэба зрабіць сумесь з пяці частак чыстай карасіны і адной часткі сланечнікавага алею. Перад ужываннем сумесь трэба ўзбоўтаць, намачыць ёю шарсцяны шматок і працерці мэблю. Потым мэблю праціраецца да бляску чыстым сухім шматком.

Калі на паліраванай паверхні стала з'явіліся кругі ад таго, што на яго паставілі гарачы прадмет, можна знішчыць пляму сумессю роўных частак спірту і расліннага масла.

Дубовую мэблю ачышчаюць такой сумессю: шклянка цёплага піва, адна чайная лыжка цукровага пяску і кавалачак воску.

ЧЫМ МЫЦЬ ДЗВЕРЫ І АКОННЫЯ РАМЫ

Дзверы і аконныя рамы, афарбаваныя белай, крэмавай або іншай светлай маслянай фарбай, трэба мыць цёплай вадой без мыла, дадаўшы толькі лыжку нашатырнага спірту. Сода і мыла робяць фарбу цьмянай. Вада з нашатырным спірта зусім знімае бруд і надае фарбе бляск. Пасля мыцця акно або дзверы трэба выцерці насуха, інакш з'явіцца непрыемныя жоўтыя плямы.

МЫЦЦЕ АКОННАГА ШКЛА

Аконнае шкло можна мыць вадой, дадаўшы туды нашатырнага спірту або гарэлкі (1 частку спірту на 10 частак вады). Затым выцерці шкло насуха шматком або мяккай пакамечанай паперай, лепш за ўсё газетнай.

Можна таксама намазаць акно растворам дробна тоўчанай крэйды. Калі крэйда падсохне, яе трэба сцерці мяккім кавалкам паперы, і пасля гэтага шкло набывае бляск.

Ёсць і трэці спосаб: змачыць шматок у ільняным алеі і старанна працерці шкло, а затым чыстым шарсцяным шматком або прамакальнай паперай выціраць шкло, пакуль на ім не застаецца ні малейшага следу алею.

М. ХАНЯК

У мамы і таткі
Быў хлопчык харошы.
Любіла дзіцятка
Кішэнныя грошы.

Амаль ад калыскі,
Да першага класа
Была у Барыскі
Уласная каса.

Да ведаў так ваблі!
Мамка і татка:
Пяцёрка у табелі! —
Маеш дзiesiąтку.

За тройку — рубель,
Тры рублі за чацвёрку...
Любіў карамель
Захвочаны Борка.

Навукі-ж не дужа
Хлапец шанаваў
І гумкаю мужа
Рублі набываў.

Калі-ж заўважалі
Падробку бацькі,
З усмешкай ківалі:
Вось хітры які!

Гадзі праяцелі.
Барыс, як на дзіва,
Змяніў карамель
На гарэлку і піва.

З такімі памалу
Здружыўся сябрамі,
Што моташна стала
І тату і маме.

Здзіўлялася маці,
Здзіўляўся і тата:
— Мо' грошай дзіцяці
Даем малавата!

Мал. В. Ціхановіча

А сын нечакана
У чаканні датацый
Заняўся старанна
«Кішэннаю» працай.

І так неўзабаве
Учынак ганебны
Глумачыў:
— Кішэнныя грошы патрэбны.

КУЛІНАРЫЯ

СУП-ПЮРЭ З ПЯЧОНКІ

Пячонку цялячую або ялавічную ачысціць ад плёвак і жоўчых пратокаў, вымыць і нарэзаць у выглядзе маленькіх кубікаў; затым злёгка абсмажыць пячонку на масле разам з тонка нарэзанымі карэннямі і цыбуляй-парэем і паставіць тушыць на 30—40 хвілін (пад крышкай), дадаўшы $\frac{1}{2}$ шклянкі вады або бульёну. Пасля гэтага два-тры разы прапусціць пячонку праз мясарубку з частай рашоткай і працерці праз сіта.

Адначасова асобна прыгатаваць белы соус: для гэтага мукі, папярэдне крыху падсмажаную з 2 ст. лыжкамі масла, развесці 4 шклянкі бульёну і варыць на працягу 20—30 хвілін. Затым соус працадзіць, дадаць працёртую пячонку, перамяшаць і давесці суп да кіпення (калі суп атрымаецца густы, дадаць бульён). Пасля гэтага суп заправіць яечнымі жаўткамі, змешанымі са сліўкамі (або малаком) і кавалачкамі масла.

Да супу падаць дробна нарэзаныя грэнкі.

На 400 г пячонкі—500—600 г мяса трэцяга гатунку для бульёну, 4 ст. лыжкі слівачнага масла, 2 ст. лыжкі мукі, па 1 шт. морквы, пятрушкі, цыбулі-парэю.

Для запраўкі — 2 яйкі, 1 шклянку слівак або малака.

ЗАПЯКАНКА З ФАСОЛІ І БУЛЬБЫ

Згатаваныя асобна бульбу і фасолі прапусціць праз мясарубку, дадаць соль і перамяшаць. Палавіну атрыманай масы пакласці на змазаную маслам патэльню, разраўнаваць, пакласці падсмажаную цыбулю, накрыць яе астатняй масай, зноў разраўнаваць, спырсуць маслам і запячы.

На 2 шклянкі фасолі—500 г бульбы, 2 галоўкі цыбулі, 2 ст. лыжкі масла.

ПЕРНІЧКІ

Яйкі сцерці з цукрам да бяла, дадаць кардамон у парашку, ванілін або лімонную цэдру. Усыпаць муку, добра выме-

шаць і браць цеста чайнай лыжкай, а другою лыжкай здымаць яго на ліст, змазаны маслам.

Кавалачкі цеста раскласці на лісце з інтэрвалам, прыкладна, у 4 см, пасля чаго паставіць для выпечкі ў гарачую духоўку на 7—10 хвілін.

Гатовыя пернічкі дастаць з духоўкі, здымаючы з ліста нажом, раскласці іх на блюде.

На 1 шклянку мукі—3 яйкі, 1 шклянку цукру, 5 зерняў кардамону або $\frac{1}{4}$ парашка ваніліну.

ГРУДЗІНКА НАТУРАЛЬНАЯ СМАЖАНАЯ

Кавалак цялячай грудзі зачысціць, прамыць, пасаліць, пакласці на патэльню або бляху, паліць растопленым тлушчам, дадаць 1 шклянку бульёну або гарачай вады, паставіць у духоўку. Пасля з'яўлення скарынкі грудзінку трэба час ад часу паліваць сокам, які ўтварыўся на патэльні.

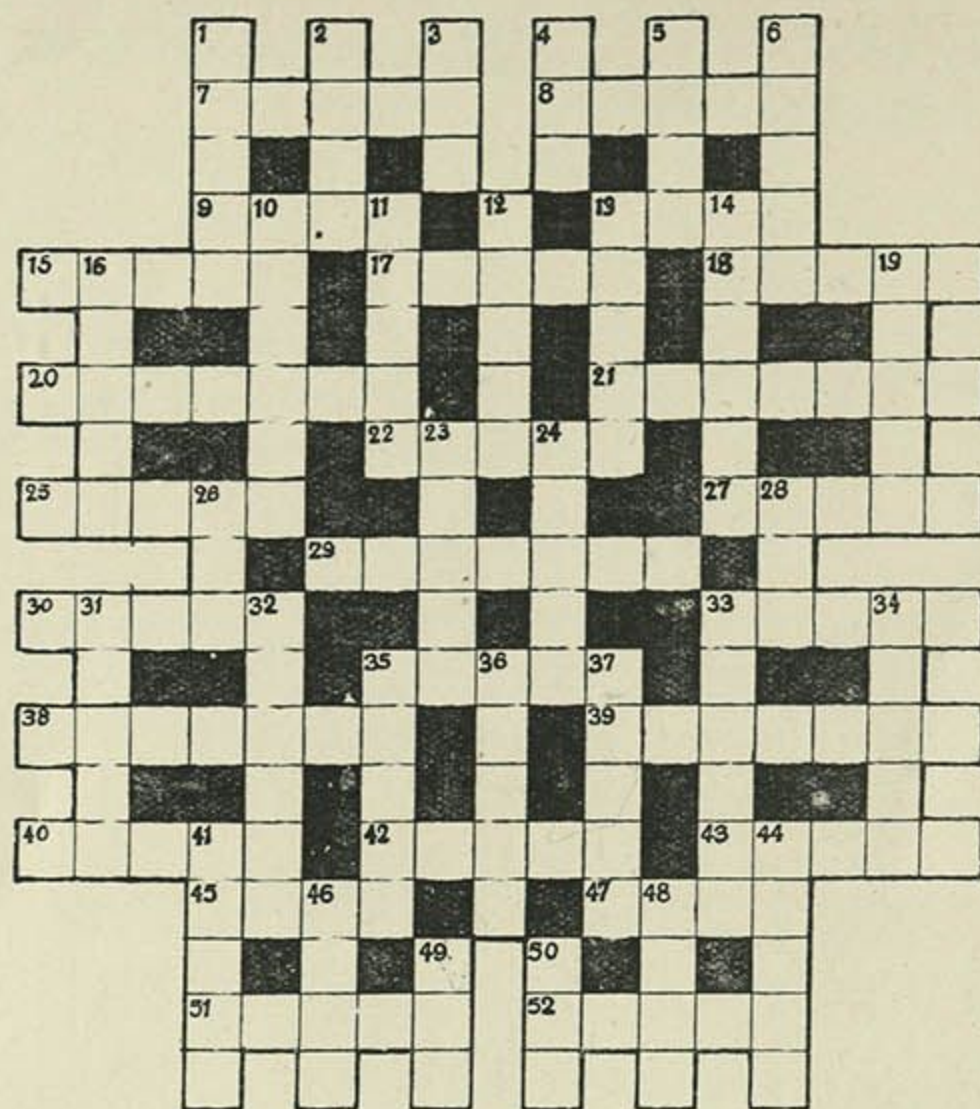
Гатовую грудзінку нарэзаць лустачкамі, раскласці іх на адным баку блюда, а на другі пакласці пюрэ з бульбы, паліць працэджаным сокам, упрыгожыць зелянінай.

На 500 г грудзіны — 2 сталовыя лыжкі тлушчу; соль па смаку.

КАТЛЕТЫ НАТУРАЛЬНЫЯ

Кавалак цяляціны (карэйкі) зачысціць, прамыць, нарэзаць паміж рэбраў так, каб у кожнай катлеце была рэберная костачка, злёгка пабіць цяпай або драўляным малатком, пасаліць, пакласці на гарачую патэльню з растопленым тлушчам, добра абсмажыць з абодвух бакоў, дасмажыць 8—10 хвілін у духоўцы. Гатовыя катлеты перакласці на адзін бок блюда, а на другі пакласці букетікі адваранай фасолі або гарошку, запраўленых тамагным соусам, смажаную бульбу, моркву. Катлеты паліць сокам і тлушчам, у якім яны смажыліся. Асобна падаць гуркі і памідоры.

На 150 г цяляціны (прыкладна 1 порцыя) — $\frac{1}{2}$ сталовай лыжкі тлушчу; соль па смаку.

КРАСВОРД

Па гарызанталі: 7. Масліна. 8. Другі ўкос. 9. Глінянае начынне. 13. Паверхня дрэва. 15. Драпежная жывёла з плямістай шэрсцю. 17. Рака на Беларусі. 18. Порт на Чорным моры. 20. Блок імперыялістычных дзяржаў. 21. Плаваючая ледзяная гара. 22. Старажытная сценабітная зброя. 25. Душавы музычны інструмент. 27. Ступень свячэння цела. 29. Совецкі кампазітар. 30. Працяглы жаласны гук. 33. Горад на Беларусі. 35. Бочка. 38. Непашана. 39. Персанаж з камедыі Дуніна-Марцынкевіча «Пінская шляхта». 40. Напрамак дарогі, канала. 42. Прыток Іртыша. 43. Вялікі літаратурны твор. 45. Малодшы матрос. 47. Ігумен у католікаў. 51. Рака ў Англіі. 52. Балотная птушка.

Па вертыкалі: 1. Хата кітайскага селяніна. 2. Старажытны музычны інструмент. 3. Раствор смалы ў спірце. 4. Самы нізкі голас. 5. Расплаўленая маса, выкінутая вулканам. 6. Распарджэнне. 10. Сыр з авечага малака. 11. Спосаб афарбоўкі сцен. 12. Метад прымусу. 13. Вялікі кацёл для прыгатавання ежы. 14. Славыты негрыянскі слявак. 16. Маральная або сацыяльная вартасць. 19. Белы крохкі метал, які ўжываецца для розных сплаваў. 23. Верхняя частка калоны. 24. Піонерскі лагер у Крыму. 26. Хуткі рух. 28. Сядзіба ў горцаў. 31. Памяшканне для сцэнічных паказаў. 32. Мінеральная вада. 33. Літаратурны жанр. 34. Будаўнічы матэрыял. 35. Чарцёж зямной паверхні. 36. Земляны вал. 37. Марскі драпежнік. 41. Старадаўняя форма музычнага твора. 44. Імклівы напад. 46. Вулканізаваны каучук. 48. Пакута. 49. Шаўковая празрыстая тканіна. 50. Прыток Волгі.

АДКАЗЫ НА КРАСВОРД, ЗМЕШЧАНЫ У № 1.

Па гарызанталі: 1. Давыбары. 3. Венгерка. 7. Бабка. 9. Вабік. 11. Дыск. 12. Дабрата. 13. Апак. 16. Астра. 17. Рыкша. 18. Капсуля. 19. Інтрыга. 23. Крагі. 25. Конус. 27. Кепі. 28. Аксаміт. 29. Удых. 32. Ласка. 33. Арлоў. 34. Анфілада. 35. Арнамент.

Па вертыкалі: 1. Дэкаднік. 2. Баба. 4. Губа. 5. Аўтакрат. 6. Мігрэнь. 7. Баста. 8. Агава. 9. Ватэр. 10. Копра. 14. Атэстат. 15. Акарына. 20. Васкоўка. 21. Насадка. 22. Анахарэт. 23. Капал. 24. Іскра. 25. Кніга. 26. Седоў. 30. Асёл. 31. Ялта.

Адказы рэдактар А. П. УС. Рэдакцыйная калегія: К. А. АБУШЭНКА, М. Н. БАРСТОК, Г. Л. ДАЗОРЦАВА, А. Н. ЗАХАРАВА, М. Ф. НІКІФАРАВА, А. І. ФЕДАСЮК, В. І. ФІЛІПАВА.

Журнал «Работница и крестьянка» на беларусском языке.

Издание ЦК КП Белоруссии.

АТ 03329. Падпісана да друку 7/II 55 г. Адрас рэдакцыі: Мінск, Праспект імя Сталіна. Дом друку. Пакой 23. Тэлефон 2-33-03.

Друкарня імя Сталіна, Мінск. Цана 1 руб. 80 кап.

Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4. Тыраж 100.000 экз. Заказ 36.

1964 r.

